

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

สำหรับผู้บริหาร และ ผู้สอน

สถานศึกษาแบบเรียนร่วม, สถานศึกษาพิเศษเฉพาะทาง และ สถานศึกษานอกระบบโรงเรียน

ด้านสถานที่

- ด้านอาคารสถานที่มีการจัดอย่างไร?
- ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนจัดอย่างไร?
- การให้บริการห้องสมุด โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการต่างๆ เป็นอย่างไร?
- ห้องน้ำ ห้องส้วม จัดอย่างไร?
- เครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นมีการจัดอย่างไร?
- สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นอย่างไร?

ด้านหลักสูตร

- การจัดการด้านหลักสูตรเป็นอย่างไร?
- ตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ มีการจัดอย่างไร?
- เนื้อหาวิชาเป็นอย่างไร?
- กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีการจัดอย่างไร?

ด้านบุคลากร

- ด้านบุคลากรจัดอย่างไร?

ด้านงบประมาณ

- ด้านงบประมาณมีการจัดสรรอย่างไร?
- ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

สำหรับผู้เรียน

สถานศึกษาแบบเรียนร่วม, สถานศึกษาพิเศษเฉพาะทาง และ สถานศึกษานอกระบบโรงเรียน

ด้านสถานที่

- มีความรู้สึกอย่างไรกับการจัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน?
- การให้บริการห้องสมุด โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการต่างๆ เป็นอย่างไร?
- ห้องน้ำ ห้องส้วม มีสภาพเป็นอย่างไร?
- สถานศึกษาจัดเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นให้หรือไม่?
- การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นอย่างไร?

ด้านหลักสูตร

- ดำเนินการเรียนรู้อย่างไร? สถานศึกษาจัดให้ได้อย่างไร?
- เนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นอย่างไรบ้าง?
- สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนให้ได้อย่างไร?

ด้านบุคลากร

- ผู้บริหาร และผู้สอน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง?

ด้านงบประมาณ

- ค่าใช้จ่ายในแต่ละวันได้มาจากไหน และใช้จ่ายอย่างไร?
- ☐ ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

บทสรุปจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

รูปแบบและองค์ประกอบ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
เรียนร่วม 1. สถานที่	- การจัดสภาพแวดล้อมปกติทั่วไปเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพื่อฝึกให้เรียนรู้สภาพจริง - ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนร่วมของผู้เรียนพิการฯ คือ การได้ 1.อยู่ร่วมกับสังคมทั่วไป 2.การได้เรียนในสถานที่ใกล้บ้านไม่ใช่ต้องไปเรียนในสถานศึกษาพิเศษเฉพาะทาง 3.เป็นการใช้ทรัพยากรฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ แล้วค่อยหาอุปกรณ์อื่นๆ เข้ามาเสริม แต่ในประเทศไทยกลับตรงกันข้ามเพราะการให้เด็กพิการฯ ไปเรียนร่วมเป็นการผลักภาระไปสู่ตัวผู้เรียนสถานศึกษา และผู้สอน เพราะรัฐยังไม่ได้เข้ามาโอบอุ้มหรือช่วยเหลืออย่างจริงจัง ดังนั้นเด็กที่จะออกไปเรียนร่วมได้จะต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในระดับหนึ่งก่อน ทั้งในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง ทักษะพื้นฐานด้านต่างๆ และการใช้อักษรเบรลล์ การปรับตัวบุคลิกภาพ และอื่นๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ	- หน่วยงาน องค์กร ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการในการจัดเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน ด้วยการระดมความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ - ควรจัดเตรียมศูนย์เตรียมความพร้อมหรือบุคลากรเฉพาะทางไว้รองรับผู้เรียนพิการฯ - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนพิการฯ ได้ทันที เพราะมีสถานศึกษาอยู่ในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดการด้านสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตาม พรบ.การศึกษา 2542 ที่เน้นให้ทุกภาคส่วนของสังคม หรือชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษา
2. หลักสูตร	- ด้านกิจกรรมคนพิการทางการมองเห็น	- วิธีการสอนจะต้องมีการประยุกต์ใช้

	เห็นมีพรสวรรค์และความสามารถมาก ไม่มีข้อจำกัดมากนักสามารถมีส่วนร่วมได้เกือบทุกกิจกรรมรวมทั้งการเล่นกีฬาด้วย ต้องพัฒนาศักยภาพในส่วนนี้ให้เด่นชัดขึ้นมา - การจัดเงินรายหัวให้กับผู้เรียนรายละ 2 พันบาทสำหรับขออุปกรณ์ประกอบการเรียนนับว่าไม่เพียงพอ และมีวิธีการหรือขั้นตอนที่ค่อนข้างยุ่งยากในเรื่องเอกสาร	ให้เหมาะสม เช่น การเล่นกีฬาประเภทชกมวยก็สามารถที่จะใส่กระดิ่งเพื่อให้มีเสียงดังเป็นสัญญาณได้
3. บุคลากร	- ในทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐจะมองว่าผู้เรียนบกพร่องหรือพิการนั้นจะไม่สะดวกต่อการเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติ และอาจจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนโดยรวมของสถานศึกษาลดลง - ครูสอนเสริมที่มาประจำในห้องประสานงานเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบายของรัฐ แต่สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ภาระหน้าที่และค่าใช้จ่ายจะมาจากต้นสังกัด คือมูลนิธิช่วยคนตาบอดฯ - ผู้สอนขาดความรู้ในวิธีการสอนที่ถูกต้อง - ขาดผู้สอนที่จบทางด้านการศึกษาพิเศษเพราะไม่มีค่าจ้างบุคลากรในส่วนนี้ - การส่งบุคลากรไปอบรมนั้นส่วนใหญ่ผู้สอนจะไม่ได้อะไรกลับมาเท่าที่ควร	- ภาครัฐควรกำหนดนโยบายและต้องเร่งปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริหารและผู้สอนที่มีต่อผู้เรียนกลุ่มนี้ว่า ผู้เรียนพิการฯ นั้นสามารถเรียนได้เทียบเท่ากับผู้เรียนสายตาปกติทั่วไปทุกประการ
4. งบประมาณ	- นโยบายของรัฐไม่ครอบคลุมในรายละเอียด กล่าวคือไม่มีกฎหมายลูกออก	- การกำหนดนโยบายจะต้องมีความครอบคลุม มีรายละเอียดในการปฏิบัติ

	มารองรับการดำเนินงาน - การบริหารจัดการสถานศึกษานั้นมีต้นทุนที่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนพิการฯ จะไม่เต็มที่ เพราะนโยบายของรัฐไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่าจะนำงบประมาณจากส่วนใหญ่มารวมจัดทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อคนพิการฯ ดังกล่าว - งบประมาณที่รัฐจัดสรรผ่านทางกองการศึกษาพิเศษเป็นรายปีนั้นมีมูลค่าเกือบพันล้านบาท แต่หากดูในรายละเอียดแล้วจะพบว่างบประมาณส่วนใหญ่จะตกไปอยู่ที่การก่อสร้างอาคารสถานที่และการจัดการอบรมบุคลากรทางด้านนี้ คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์ - เมื่อเทียบสัดส่วนเงินอุดหนุนรายหัวของเด็กพิการฯ กับเด็กปกติจะพบว่าเด็กพิการฯ จะได้รับมากกว่า แต่ความเป็นจริงแล้วเงินงบประมาณในส่วนนี้เป็นการคิดรวมกับค่าบริหารจัดการด้านต่างๆ เข้าไปด้วย แต่เด็กปกติจะเป็นงบฯ รายหัวจริงๆ เพราะสถานศึกษาในระบบได้ลงทุนสร้างสิ่งต่างๆ ไว้ให้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งต่างจากเด็กพิการฯ ที่จะต้องเริ่มต้นดำเนินการใหม่เกือบทั้งหมดจึงดูเหมือนว่างบอุดหนุนสูงกว่าเด็กปกติ	ที่ชัดเจน ที่สำคัญคือการจัดสรรงบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาสามารถที่จะจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนพิการฯ ได้เต็มตามความต้องการ - งบประมาณที่ไม่เป็นประโยชน์หรือจำเป็นเร่งด่วนเช่นงบประมาณในการซื้ออาวุธสงครามต่างๆ ควรจะปรับมาเป็นงบสำหรับการจัดการศึกษามากกว่า เพราะจะเกิดประโยชน์ในระยะยาว
เฉพาะทาง 1. สถานที่	- การปรับปรุงห้องเรียนนั้นมีมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีเพียงพอสำหรับรองรับผู้	- การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน

	เรียนที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่สถานศึกษามีขีดจำกัดในด้านงบประมาณในการดำเนินการ - องค์ประกอบเรื่องแสงและสีสันทายในบริเวณสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในสถานศึกษา แม้จะเป็นผู้เรียนพิการทางการมองเห็นก็ตาม	ทั้งการลงทุนปรับปรุงสถานที่และเพิ่มเติมในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
2. หลักสูตร	- หลักสูตรที่จัดเป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ - ห้องเรียนและสื่อประกอบการเรียนมีความพร้อมและเพียงพอกับผู้เรียน - กิจกรรมที่มีอยู่ในสถานศึกษาไม่ค่อยหลากหลายเท่าที่ควร ส่วนใหญ่เป็นการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ	- ควรจะมีอิสระในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะทางสำหรับผู้เรียนพิการฯ โดยตรง และให้กระทรวงศึกษาฯ รับรอง - ควรจะมีการขยายขอบเขตของการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย และต้องสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์เสริมการเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ
3. บุคลากร 4. งบประมาณ	- อัตราการเข้า-ออกของบุคลากรเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยาก เนื่องด้วยมีข้อจำกัดหลายด้านที่สำคัญคือ งบประมาณที่ใช้เป็นค่าจ้างไม่เพียงพอ ส่งผลให้องค์กรไม่ได้ทุ่มเทในเรื่องการสร้างแรงจูงใจบุคลากรเท่าที่ควร	- ควรมีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้สอน มากกว่าจะทุ่มเทเงินงบประมาณในการจ้างบุคลากรใหม่ๆ เข้ามาแล้วก็ออกไป เพราะจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเวลาโดยเปล่าประโยชน์ - บุคลากรที่ทำงานมานานถือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านควรเปิดโอกาสให้ได้เข้าบริหารสถานศึกษาด้วย
นอกระบบ 1. สถานที่ 2. หลักสูตร 3. บุคลากร 4. งบประมาณ	- ผู้เรียนมีความหลากหลายทั้งอายุและพื้นฐานการศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีความเหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ - ใช้หลักสูตร 2 แบบผสมผสานกัน คือ	- ภาครัฐควรจะต้องมีการพัฒนาศูนย์การเรียนในลักษณะนี้ให้เพิ่มมากขึ้นทั่วประเทศ โดยการเปิดหลักสูตรวิชาชีพที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ซึ่งอาจจะเริ่มจากการ

ประมาณ	1.หลักสูตรภายในสถานศึกษา 2.หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน โดยกำหนดการเรียนการสอนไว้ที่ 2 ปีการศึกษา ซึ่งทุกวิชาจะมีความสอดคล้องกันหมด และมีจุดประสงค์ในการจัด เช่น วิชาการเกษตรจะสอนด้านจิตใจ - การจัดกลุ่มเรียนที่เล็กและมีความหลากหลายเป็นความเหมาะสมกับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น - ในประเทศไทยยังไม่มีศูนย์ฯ ลักษณะนี้อยู่เลย อีกทั้งยังไม่มี การประชาสัมพันธ์ให้ได้รับทราบว่ามีสถานศึกษา หรือศูนย์การเรียนรู้สำหรับคนพิการฯ เปิดให้บริการแก่คนทั่วไป จึงเป็นการเสียโอกาสในการรับบริการการศึกษาของคนกลุ่มนี้	เข้ามาศึกษาลักษณะของการจัดการก่อนแล้วจึงค่อยขยายความเชี่ยวชาญของศูนย์ฯ นี้ที่ถือเป็นต้นแบบ ออกไปสู่ศูนย์ฯ ลักษณะนี้ในส่วนภูมิภาค - การช่วยเหลือของภาครัฐอาจจะให้เงินอุดหนุน โดยแบ่งออกเป็น 2 ทาง คือ 1.รัฐบาลกลาง 2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้พิการอาศัยอยู่ช่วยกันออกทุนให้แก่ผู้เรียนเพื่อมารับบริการการศึกษาจากศูนย์ฯ ของเอกชนซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ แล้วนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นหรือนำไปถ่ายทอดไปยังผู้พิการฯ อื่นๆ แทนที่จะให้รัฐลงทุนใหม่ทั้งหมดซึ่งจะสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมาก - หน่วยงานด้านการอาชีวศึกษาจะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่ท้องถิ่น รวมถึงการให้บริการการศึกษาแก่คนพิการทางการมองเห็นด้วย
---------------	--	--

ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย

ส่วนที่ 1 การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน รูปแบบการเรียนรู้ร่วม

1. สภาพการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า ทุกสถานศึกษามีการจัดแบบปกติทั่วไปสำหรับด้านอาคารสถานที่ในการเรียนการสอน กล่าวคือ ไม่ได้มีการจัดให้เป็นพิเศษเฉพาะคนพิการทางการมองเห็น แต่จะมีการจัดห้องสำหรับประสานงานเรียนรู้ร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราจัดปกติให้เรียนรวมกันกับคนปกติ แต่จะจัดห้องประสานงานเรียนรู้สำหรับดูแลเด็กพิการทางสายตา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“จุดแรกที่เค้าจะนำเด็กมาเรียนเราไม่ได้แยกจัดอะไรให้เป็นพิเศษ ดังนั้นเราจะไม่ไปเน้นการจัดให้แตกต่างจากผู้เรียนปกติสถานที่ที่เป็นตามปกติที่มีอยู่ส่วนการเรียนการสอนปกติเราจัดเหมือนคนธรรมดา” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“เป็นปีแรกที่จัด ไม่ได้มีการจัดพิเศษ เป็นการสอนตามปกติ” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ห้องเรียนพิเศษไม่ได้จัดให้แต่อย่างใด มีเพียงห้องประสานงานเรียนรู้เท่านั้นที่จัดให้” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“แค่จัดห้องเรียนรู้ไว้ให้พูดคุยกันในเวลาว่าง เวลาสอบก็จะสอบในห้องนั้น เราเอื้อเค้าพอสมควร” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เราไม่ได้จัดอะไรให้เป็นพิเศษ เพราะอยากให้เค้าเหมือนกับผู้เรียนปกติทั่วไป เพราะว่าเราจะใช้ความผูกพันระหว่างเพื่อนด้วยกัน ห้องเรียนเค้าก็เข้าห้องไปตามปกติเหมือนคนอื่น ๆ ไม่ได้มีอะไรพิเศษ เรามีห้องที่จัดให้เป็นพิเศษเรียกว่าห้องประสานงานเรียนรู้ ซึ่งตรงนั้นจะมีครูพี่เลี้ยงจากต้นสังกัดมาเป็นคนดำเนินการให้” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

ในด้านห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดให้ตามปกติทั่วไป โดยไม่ได้จัดอะไรเป็นพิเศษให้เช่นเดียวกัน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ไม่ได้จัดอะไรให้เป็นพิเศษเพราะเค้าทำตัวปกติธรรมดา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ไม่ได้มีการจัดพิเศษแต่อย่างใดเลย” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“โรงอาหารก็จะจัดตามปกติ ถ้าก็จะซื้อทานเหมือนคนทั่วไป เราไม่ได้แยกสัดส่วนให้แต่อย่างใด เพราะเค้าทำตัวได้ปกติกลมกลืนกับคนอื่นได้ดี” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“โรงอาหารเค้าใช้บริการได้ตามปกติทั่วไป เพราะก่อนเปิดเรียนเราได้พาเดินแนะนำสถานที่ให้เค้าคุ้นเคยเรียบร้อยแล้ว” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ไม่ได้จัดให้เป็นพิเศษแต่อย่างใด ใช้ร่วมกันกับคนปกติทั่วไป” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ไม่ได้จัดอะไรให้เป็นพิเศษ เค้าทำด้วยตัวเองได้หมดเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่มีปัญหา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“คอมพิวเตอร์จะมีใช้งานในห้องประสานงานเรียนร่วม” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เค้ามีมาประจำตัวอยู่แล้ว ไม่ได้จัดอะไรเพิ่มให้” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ห้องน้ำไม่เป็นปัญหา เค้าเข้าได้เองคนเดียวเลย” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ไม่ได้จัดอุปกรณ์พิเศษอะไรให้ เพราะเค้าจะเดินเหินได้ตามปกติ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

มีบางสถานศึกษาที่เอาใจใส่เป็นพิเศษต่อการสร้างสถานที่อำนวยความสะดวกเพิ่มเติมให้กับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น และได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์จากกองการศึกษาพิเศษ ดังกล่าวต่อไปนี้

“เราบริการให้อย่างดีในเรื่องทางลาดสำหรับคนตาบอด ห้องน้ำสำหรับคนพิการ โดยส่วนใหญ่เค้าจะรู้ว่าอะไรอยู่ตรงไหน” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“วัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่จะมาจากกองการศึกษาพิเศษจัดให้มา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ทุกสถานศึกษาไม่ได้มีการจัดการด้านอาคารสถานที่ให้กับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการจัดให้ตามปกติ ไม่ได้พิเศษกว่าคนอื่น มันจะเป็นจุดสายตาว่าทำไมคนนี้จึงได้รับการจัดให้พิเศษ ซึ่งมันจะเป็นจุดด้อยมากกว่าสำหรับเค้า” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“ห้องเรียนก็ใช้ห้องปกติไม่มีการจัดให้เพิ่มเติมแต่อย่างใด ให้ทำตัวปกติที่สุด” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ห้องเรียนมาตรฐานตามปกติทั่วไปไม่มีการจัดพิเศษแต่อย่างใด” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“บอกตรงๆ ว่าทางโรงเรียนเราไม่ได้จัดอะไรให้เลย ห้องเรียนก็จัดปกติทั่วไป” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

ส่วนการให้บริการด้านอื่นๆ สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดให้ตามปกติ นอกจากห้องประสานงานเรียนร่วมที่ทุกสถานศึกษาจัดให้เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การบริการพวกโรงอาหารเด็กก็จะรู้จักของตัวเอง เรียนรู้เอง ไม่ได้มีการจัดอะไรเพิ่มให้แต่อย่างใด จะมีการแนะนำให้เด็กได้สำรวจในช่วงแรกเท่านั้น” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“เค้าจะกินได้ตามปกติ น้ำจะพกมาเอง” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“ห้องสมุดก็ใช้ในห้องเรียนร่วมเป็นหลัก ในการหาข้อมูลจากหนังสือ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ห้องสมุดก็จะจัดให้ตามปกติ เช่น ทีวี ดีวีดี แต่ในศูนย์จัดการเรียนร่วมจะมีพวกหนังสือเสียงที่เป็นตำราวิชาการมากกว่า” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“จัดให้ตามปกติทั่วไป” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“อุปกรณ์พวกนี้ก็จะมาจากต้นสังกัด ส่วนความต้องการเพิ่มเติมก็จะทำเรื่องขอทางส่วนกลางให้” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ไม่ได้จัดอะไรให้นอกจากมูลนิธิฯ ต้นสังกัดจัดให้มา” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“จะมีห้องเสริมวิชาการสำหรับคนตาบอดโดยเฉพาะ เพราะจะมีอาจารย์พิเศษจากต้นสังกัดส่งมาช่วยสอนตรงนี้ด้วย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“มีห้องเสริมวิชาการ 1 ห้องสำหรับให้ดูหนังสือ คั่นคว้า วิชาการต่างๆ พิมพ์อักษรเบรลล์ที่เป็นตำราเรียน โดยอาจารย์เสริมวิชาการที่มาจากต้นสังกัด” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

มีเพียงสถานศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่จัดการด้านสถานที่เพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ทางเดินก็มีการปรับให้มีความเสมอกันหมด เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่เด็กตาบอด” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ห้องน้ำพิเศษก็มีแต่เค้าไม่นิยมใช้” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสถานศึกษามีการจัดการด้านสถานที่แบบปกติทั่วไป ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“เค้าจัดให้เหมือนคนปกติทั่วไป” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“ห้องสมุดก็มีแต่ไม่ค่อยได้ใช้เท่าไรครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“เหมือนคนทั่วไปครับ ไม่มีสำหรับคนตาบอด” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

1.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า เนื้อหาวิชาที่สอนทั้งหมดจะตรงตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหลักสูตรของผู้เรียนปกติ โดยจะนำมาแปลเป็นอักษรเบรลล์เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียน และใช้ในการสอบ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เนื้อหาที่สอนจะเป็นหลักสูตรปกติทั่วไป” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“มีการจัดให้ตามปกติทั่วไปไม่ได้ดัดแปลงหลักสูตรอะไรมากนัก ต่างแค่วิธีการสอน” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ใช้หลักสูตรการสอนตามปกติทั่วไป ไม่มีอะไรพิเศษ แต่บางเนื้อหาวิชาอย่างพลศึกษาก็จะให้เค้าทำอะไรเท่าที่จะทำได้ เรียนบาสก็ได้ แกรับรู้ แต่ส่วนอื่นอาจจะให้ไปศึกษาค้นคว้า ทำรายงานมาส่งแทน” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ทุกวิชาสอนปกติไม่มีข้อยกเว้น ไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ให้ต่ำลงมาแต่อย่างใด เค้าเรียนดีด้วยซ้ำไป แต่เวลาสอบก็ค่อยแยกออกไปตามความสะดวกอยู่แล้ว” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ข้อสอบจะจัดให้แบบอักษรเบรลล์เพราะตาบอดอ่านหนังสือปกติไม่ได้” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

นอกจากนั้น ทุกสถานศึกษาจะใช้วิธีการประยุกต์เนื้อหาวิชาเพื่อความเหมาะสม โดยการใช้สื่อต่างๆ เพื่อเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น และอาศัยเพื่อนนักเรียนที่สนิทกันหรือนิยมเรียกว่า “บัดดี้” คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“รายวิชานั้นจะมีการจัดกันมานานแล้ว เลยไม่มีปัญหาในเรื่องการปรับปรุงเนื้อหาตามนโยบายของกระทรวง เช่น การวาดรูปก็จะมีการให้ทำอย่างอื่นแทน เช่น การใช้มือแปะเป็นรูปแทน บางวิชาก็จะให้ทำเป็นรูปรายงานมากกว่า เช่น วิชาพลศึกษา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“สื่อประกอบการสอนก็มีให้เท่าที่จะทำได้ เช่น ภาพนูน วิทยุโทรทัศน์จัดให้ตามปกติ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เนื้อหาบางวิชาเราตัดออกไป ไม่ใช่ว่าจะไม่ได้ให้ความสำคัญ เช่น วิชาเกษตรกรรม ถามว่านักเรียนของเราจะเอาไปทำอะไรได้ เพราะชุมชนของเรามันไม่ได้เป็นแบบนั้น จึงไม่มีความจำเป็นอะไร มีวิชาการทำงานแต่เราประยุกต์ไปไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“หลักสูตรพวกวิทยาศาสตร์ก็จะไม่ได้ทดลองจริงๆ แต่ว่าจะแนะนำให้รู้ว่านี่คืออุปกรณ์อะไร” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ถ้าเป็นวิชาชีพอย่างงานบ้านก็จะมีการประยุกต์ให้บ้างตามความเหมาะสม” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“เพื่อนที่เป็นบัดดี้ก็จะมืบทบาหมากในการช่วยตัวการเรียนการสอน” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“คนตาบอดจะต้องถูกกระจายออกไปไม่เรียนรวมกัน นักเรียนในห้องก็จะช่วยกันดูแล” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เด็กที่นี้จะค่อนข้างอ่อนบางและอ่อนไหวไม่ได้คอยแกล้งอะไร มีแต่คอยช่วยเหลือคนตาบอดเท่านั้น ไม่ได้ถูกกลั่นแกล้งใดๆ เลย” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นั้นทุกสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นเป็นอย่างมาก โดยมีการเปิดโอกาสให้เข้ามีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างหลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ออกไปร่วมกิจกรรมตามปกติทั่วไป” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เหมือนกันหมด เข้าค่าย ปีนหน้าผาต้องทำได้หมด เด็กพวกนี้น่ารัก” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“กิจกรรมภายนอกเรามีส่งเสริมให้หมด ไปเข้าค่ายลูกเสือ ไปกิจกรรมภายนอกก็ได้หมด” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“กิจกรรมต่างๆ ก็สามารถมีส่วนร่วมเข้าค่ายได้หมด ไม่มียกเว้น ไม่เน้นให้เกิดปมด้อย” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“กิจกรรมทุกอย่างได้มีโอกาสเข้าร่วมหมด กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์เข้าร่วมทั้งหมด คนก็เมตตาให้ความสำคัญ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“มีการจัดกิจกรรมไปทัศนศึกษาบ้างบางโอกาส เช่น ไปสวนสุนนตรีมเวิร์ลด์” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“กีฬาก็มีลงแข่งขันได้เหรียญทองมาก็มี” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“การแข่งขันกีฬาภายในภายนอกเรสนับสนุนเต็มที่” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ด้านกีฬาเด็กของเราไปงานพาราลิมปิกที่ต่างประเทศ แข่งกีฬาระดับนานาชาติ มีการเก็บตัวที่โรงเรียนกีฬาสุพรรณบุรี” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“แข่งทักษะตามแต่ที่เค้าจัด เราก็ส่งไปร่วมเป็นปกติ เช่น แข่งการอ่านอักษรเบรลล์” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การจัดการด้านหลักสูตรการสอนของทุกสถานศึกษาเป็นไปตามปกติ คือสอนตามเนื้อหาวิชาของกระทรวงศึกษาธิการ จากคำกล่าวดังนี้

“การเรียนการสอนก็เป็นไปตามปกติ เหมือนกับคนตาดีเรียน” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“จัดให้ตามหลักสูตรปกติทุกประการ ไม่ได้เพิ่มเติมอะไรเป็นพิเศษ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“เด็กพิการจะเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ แต่มีการสร้างเสริมศักยภาพด้วย เช่น คนตรี คอรัส ใช้เพลงช่วยในวิชาภาษาอังกฤษ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“หลักสูตรเหมือนปกติทั่วไป ตาม พรบ.การศึกษา 2542 ไม่ได้จัดเพิ่มเติม ซึ่งจะแปลเป็นภาษาเบรลล์ให้โดยอาจารย์เสริมวิชาการเป็นคนจัดการในส่วนนี้” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

ด้านตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ก็มีจัดให้ตามปกติเหมือนกันทุกสถานศึกษา ซึ่งตำราเรียนจะต้องนำมาแปลเป็นอักษรเบรลล์ให้แก่ผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังกล่าวต่อไปนี้

“ปกติทั่วไป เราไม่ได้หาอะไรให้เลย ซิทเหมือนคนตาดีทั่วไป เอกสารประกอบการสอนก็เอาไปให้แผนกเรียนร่วมแปลเป็นอักษรเบรลล์ให้” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“ตำราเรียนก็จัดปกติเหมือนคนทั่วไป แต่ครูเสริมวิชาการจะช่วยนำมาพิมพ์เป็นตำราอักษรเบรลล์ให้อีกที” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“สื่อการเรียนรู้เราก็จัดให้ตามปกติ มีเพิ่มเติมเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์มาช่วยตรงนี้” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“สื่อวิทยุโทรทัศน์ก็ใช้เหมือนเด็กทั่วๆ ไป ใช้การฟังเป็นหลัก” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ที่นี่มีเครื่องพิมพ์และพรินเตอร์อักษรเบรลล์ไว้ใช้งานด้วย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

ส่วนเนื้อหาบางวิชานั้นสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนำหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน ดังกล่าวต่อไปนี้

“สอนตามปกติเหมือนกับคนอื่นทั่วไป แต่มีความยืดหยุ่นสูง ต้องใช้อุปกรณ์การเรียนเสริม เช่น รูปสัตว์ตัวฟ นื้อหาวิชาที่ยากแล้วตามไม่ทันก็จะมาคุยกัน ปรับความเข้าใจกัน” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“วิชาด้านการเกษตรก็ได้ปฏิบัติจริงทุกอย่าง มีการไปดูสถานประกอบการด้านนี้โดยตรงด้วย เช่น เกษตรพอเพียง มีเพื่อนๆ คอยอธิบายให้ฟัง พอกลับมาแล้วก็ให้เขียนรายงาน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“วิชาอย่างพุทธศาสนาก็จะมีการนิมนต์พระเข้ามาสอนอยู่แล้ว หลายคนก็สอบนักธรรมได้ด้วย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“บางเนื้อหาเช่นวิทยาศาสตร์ นื่องก็ต้องท่องจำด้วยและก็จดด้วย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“วิชาพลศึกษาก็จะต้องปรับตามสภาพของผู้เรียน ตอนนี้ก็ต้องการอุปกรณ์พวกกีฬา โกลบอลพวกนี้ ปีนี้ก็พยายามปรับให้ดีขึ้น” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“วิชาพลเปลี่ยนเป็นเรียนรู้ทฤษฎีแทน ศิลปะก็ให้ทำรูปปั้นแทนการวาด” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการส่งเสริมผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายสม่ำเสมอ ทั้งกิจกรรมภายใน และกิจกรรมภายนอกสถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“กิจกรรมทุกอย่างทำเหมือนคนปกติทั่วไป เข้าค่าย กระโดดหอ ร้องเพลงประสานเสียง ส่งไปร้องเพลงตามรายการโทรทัศน์” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“งานพิธีวันสำคัญต่างๆ ก็ร่วมทุกอย่าง บางทีก็เป็นตัวนำร้องเพลงสำคัญๆ ด้วย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“การแข่งขันก็ไปร่วมสม่ำเสมอ เช่น อ่านอักษรเบรลล์ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“กีฬาก็มีส่วนร่วมกันทุกคนเวลาที่มีการแข่งขัน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“เวลาแข่งกีฬาก็ต้องมีการขึ้นไปร้องเพลงเชียร์ด้วย” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“แข่งกีฬาก็มีได้เหรียญมาเยอะในประเภทคนพิการ ทั้งระดับชาติ และนานาชาติ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ทุกสถานศึกษาจะจัดหลักสูตรเป็นแบบปกติทั่วไป ไม่เน้นเฉพาะสำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น และผู้เรียนนิยมนำสื่อประเภทต่างๆ ประกอบการเรียนรู้ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“หลักสูตรก็จัดให้ตามปกติครับ” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“ส่วนใหญ่ผมจะใช้สื่อบุคคลมากกว่าในการสอน ตัวต่างๆ แล้วก็ทำการบ้าน” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“โทรทัศน์ก็ได้ดูบ้างแล้วแต่เค้าจะจัดให้ดูเพราะหนูอยู่ประจำ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“แต่พวกผมมีทีวีขาวดำรับเสียงทีวีได้ครับ” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“หนูพักที่บ้านก็ได้ดูเป็นประจำปกติครับ ดูตามที่ยากดูค่ะ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

ส่วนเนื้อหาวิชาที่เรียนนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าผู้สอนมีการนำเอาหลักสูตรมาประยุกต์ใช้โดยเน้นการปฏิบัติจริงทำให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“วิชาพวกคุณธรรมก็จะสอนในเชิงวิเคราะห์ เช่น เล่าตัวอย่างให้ฟังนะครับ อย่างอะไรที่เป็นบาปพวกนี้นะครับ อย่างประวัติพระพุทธเจ้านี้ก็จะทำให้สนุกครับ ไม่ทำให้เบื่อหรือ่วงนอนเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“อาจารย์จะสอนทักษะภาษาผ่านการร้องเพลงนะครับ เช่น ผ่านเพลงวอท อะ วัน เฮอร์ฟูล เวิร์ด หรือเฮสเตอร์เคย์ พวกนี้นะครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“พวกสุขศึกษาอาจารย์สอนดีมากเลยครับ ทำสื่อกับคนตาบอดดีมากเลยครับ เช่น ทำ
ตะกร้อที่มีเสียงให้เราเตะครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ของผมมีนักกีฬาทีมชาติมาสอนครับ ที่เป็นคนพิการเหมือนกันครับ” ผู้เรียนโรงเรียน
เอกชน

“แต่ของผมให้ทำจริงเลยครับ เช่นพวกหมักปุ๋ยชีวภาพนะครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ส่วนวิชาพวกเกษตร งานบ้านก็จะสอนให้รู้จริง” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพิการทาง
การมองเห็นเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างกว้างขวางสม่ำเสมอ ดังคำให้
สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เวลาไปกิจกรรมเข้าค่ายที่โรงเรียนผมจะมีค่ายของตัวเองครับ” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“ของผมได้ไปเที่ยวกาญจนบุรีครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ของผมนั่งไปแล้วทำไม่ได้ก็มียกเว้นให้ได้” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“พวกประกวดแต่งกลอนก็ได้ไปค่ะ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ของผมนั่งเล่นได้คนตรีครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ส่วนพวกแข่งกีฬาพวกผมก็ได้มีส่วนร่วมครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

1.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า ผู้สอนทุกคนทำหน้าที่สอนตรงตาม
วุฒิการศึกษาที่จบการศึกษามา และมีการส่งผู้สอนไปอบรมเพื่อเพิ่มเติมทักษะการสอน ส่วนผู้สอน
ที่ใหม่จะมีครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้สอนที่นี้สอนตรงเอกทุกคน สอนตามปกติ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ผู้สอนที่นี้ตรงวุฒิหมด ไม่มีจบเอกอื่นไปสอนวิชาอื่น” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ครูสอนตรงตามวุฒิที่จบการศึกษามาทุกคน” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“ผู้สอนทำหน้าที่ตรงตามวุฒิทุกคน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทุกคน” ผู้
บริหารโรงเรียนรัฐ

“มีส่งครูไปอบรมด้านการจัดการศึกษาพิเศษกับหน่วยงานภายนอก” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“จะมีครูตามรายวิชาไปอบรมเพิ่มเติมบ้าง” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ครูใหม่ถ้ามีเข้ามาก็จะไม่มีปัญหา เพราะจะมีครูพี่เลี้ยงคอยช่วยแนะนำว่าคนตาบอดจะ
สอนยังไง” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ทุกสถานศึกษาผู้สอนจะทำหน้าที่สอนตามปกติทั่วไปซึ่งตรงตามวุฒิการศึกษาที่ตนจบการศึกษามา โดยมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอน และได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติม ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ผู้สอนทุกคนสอนตรงตามวุฒิการศึกษาของตน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ครูผู้สอนตรงตามเอก ตามวุฒิหาคณะ ร้อยเปอร์เซ็นต์” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ทำการสอนปกติทั่วไป มีการถาม-ตอบเป็นเรื่องปกติ เด็กส่วนใหญ่จะอ่านมาล่วงหน้า” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“การสอนนั้นก็สอนตามปกติเพราะเราใช้หลักสูตรปกติ เรียนตามธรรมชาติ แต่ตอนสอบก็จะสอนเสริมให้เวลาว่าง” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการเขียนแผนการสอน ซึ่งจะเอื้อต่อสภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นสนองตอบต่อชุมชน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“มีการส่งบุคลากรเข้าอบรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

มีสถานศึกษาเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีผู้สอนจบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง มาดูแลผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“บุคลากรที่มาดูแลจะมีอาจารย์ซึ่งจบทางด้านการศึกษาพิเศษมาช่วยงาน ดูแลเด็กตาบอดโดยตรงประมาณ 20 คน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้สอนส่วนน้อยเท่านั้นที่ดูแลเอาใจใส่ในการสอนผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“จำนวนห้องเรียนต่อคนของผม 46 ครั้งมีครูสอนทีละ 2 คน” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“วิชาพวกพระพุทธศาสนาก็จะเป็นปัญหาเพราะเป็นเรื่องแบบรามองไม่เห็นภาพ เป็นนามธรรมส่วนใหญ่อาจารย์ก็จะพยายามใช้วิธีการสอนให้เราเข้าใจ เช่น เรื่องอิทธิบาท 4” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

1.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นในสถานศึกษาของรัฐจะได้รับเงินอุดหนุนเป็นรายหัวปกติจากรัฐบาล ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“งบประมาณที่เกี่ยวกับผู้เรียนกลุ่มนี้เค้าให้เป็นรายหัว” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เงินอุดหนุนรายหัวทาง สพฐ.ส่งมาให้ก็ตามปกติ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ปกติก็มีแต่เงินรายหัวทั่วไปเท่ากับคนปกติอื่นๆ ก็เท่านี้” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

สำหรับสถานศึกษาเอกชนนั้นจะใช้งบประมาณของสถานศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนนี้
ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้งบปกติของทางโรงเรียน ไม่ได้มีเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกอื่นๆ แต่อย่างใด”
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นของทาง
สถานศึกษาเอง โดยผู้สอนจะต้องทำเรื่องเสนอขอตามขั้นตอน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“งบประมาณจะต้องทำเรื่องเสนอไป ทางโรงเรียนจะจัดให้ตามที่ขอ” ผู้สอนโรงเรียน
รัฐ

“เรื่องงบประมาณที่จะมีแผน มีโครงการที่เขียนในแผนให้ทางโรงเรียนจัดสรรมาให้
สำหรับมาจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ทั้งการทำอุปกรณ์ การทำหนังสือเรียนต่างๆ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณ
ให้แก่ผู้เรียนพิการทางสายตาในหลายรูปแบบ ส่วนต้นสังกัด (มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยฯ) จะมีค่าใช้จ่ายรายวันให้ผู้เรียนทุกคน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตอนกลางวันมีอาหารให้กินฟรีครับของผม” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“บางทีก็จะเป็นทุนการศึกษาแต่ก็แต่ละคนไม่ได้เหมือนกัน” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางทีค่าเทอม 2-3 หมื่นก็ไม่ได้เสียเพราะโรงเรียนยกให้” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“เค้าจะมึงไปโรงเรียนให้คนละ 40 บาทครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

2. ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการในการจัดการ
ศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

2.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาใน
การบริหารจัดการด้านการจัดสถานที่สำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นแต่อย่างใด มีเพียงส่วน
น้อยในบางสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านการรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นเข้าเรียน เพราะต้องรับ
พิศชอบคนพิการประเภทอื่นๆ ที่เข้ามาเรียนร่วมด้วย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โรงเรียนเรารับเด็กพิการประเภทอื่นด้วยไม่ใช่แค่พิการทางสายตา” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า มีสถานศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่มีปัญหา
และความต้องการด้านการจัดสถานที่สำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“เค้าเป็นคนส่วนน้อย” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ห้องเรียนบางห้องโต๊ะ เก้าอี้ไม่ค่อยสมดุลกัน โต๊ะสูง เก้าอี้เตี้ย ก็ถือว่าเป็นปัญหา” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า การจัดการด้านสถานที่สำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็นของสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังมีปัญหาหลายประการ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“โรงเรียนผมมีลิฟต์แต่ไม่ยอมเปิดให้ใช้เลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ในโรงเรียนมันจะมีรถเข้ามาวิ่งวนภายในได้ทำให้ไม่ค่อยสะดวกในการเดินเท่าไรครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางทีผมก็หลบมอเตอร์ไซค์ไม่ทัน บางทีล้อมันมาเกยเท้าผมเลย ทั้งที่ผมจับแขนและถือไม้เท้าอยู่” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“เดินภายในโรงเรียนก็จะชนพวกคันไม้ หรือรถยนต์ บางทีก็เดินชนมอเตอร์ไซค์ล้มเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ทางเดินเข้าห้องสมุดจะมีเครื่องนับจำนวนคนเข้าเลยทำให้ไม่สะดวกเวลาเดินเข้าไปใช้” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“โรงอาหารของผมที่นั่งไม่เพียงพอทั้งโรงเรียนเล็กโรงเรียนใหญ่” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“พื้นมันมีระดับไม่เท่ากันครับ มีปัญหาเวลาเดินถือถาดอาหารครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางทีมีหม้อร้อนๆ ตั้งไว้ไม่เอื้อกับคนตาบอด มือผมจะโดนหม้อลวกช้อนเป็นประจำ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ที่โรงเรียนผมโล ชักโครกกดไม่ลงครับพี่” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“เด็กสูบบุหรี่กันเยอะแยะเลยครับ ควันบุหรี่ยะขายเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“คอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนผมมีโปรแกรมที่ผมใช้ไม่ได้ครับ เป็นของคนตาดี” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“จริงๆ แล้วผมอยากได้ทอล์คกิ้งคิกมากเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

2.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ทั้งของรัฐและเอกชนไม่มีปัญหาในด้านการจัดหลักสูตรการสอนสำหรับผู้เรียนพิการทางการมองเห็น มีเพียงส่วนน้อยที่มีความต้องการสื่อประกอบการเรียนการสอนเพิ่มเติม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ตอนนี้ต้องการโปรแกรมจอว์ส เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้งาน” ผู้บริหารโรงเรียนของรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า มีเพียงสถานศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่อำนวยความสะดวกในด้านสื่อเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพิการทางการมองเห็น

เข้าร่วมกิจกรรมภายในและภายนอกสถานศึกษา และบางแห่งยังไม่ได้นำเอาบางเนื้อหาวิชามาประยุกต์ใช้เนื่องจากเพิ่งจะเริ่มจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ดังกล่าวต่อไปนี้

“สิ่งที่มีอยู่ก็เป็นของบริจาค โรงเรียนไม่ได้จัดให้” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“โทรทัศน์เค้าก็อยากจะฟังแต่ไม่ได้จัดให้เลย ทั้งที่เค้าต้องรับรู้ข่าวสารเหมือนคนปกติ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“จะไม่เปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร ส่วนใหญ่มักจะถามเด็กว่าจะไปหรือเปล่า บางครั้งอาจารย์ที่ปรึกษาบอกเด็กว่าอย่าไปเลยเป็นการปิดกั้นโอกาสของเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ไปแข่งขันทักษะภายนอกแต่อย่างใด” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“ก็พาสีเด็กก็ไม่ได้มา ให้อยู่บ้าน ไม่ให้มีโอกาสได้เข้าร่วม เหมือนมาคอยเกาะเค้า” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ครูก็ไม่ค่อยสนับสนุนให้เข้าร่วมแต่อย่างใด เพราะเค้าเล็งผลเลิศมากกว่า” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“พลศึกษาก็เป็นแค่การสังเกตเฉยๆ ยังไม่ได้เปิดสอนเนื่องจากเพิ่งจะจัดเป็นปีแรก” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียนที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเรียน และต้องการตำราเรียนบางเนื้อหาวิชาที่จำเป็นแต่มีราคาแพง ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“สื่อที่มีปัญหาของคือพวกอุปกรณ์เรขาคณิตครับ” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“อุปกรณ์บางอย่างมันชิ้นใหญ่แบกยาก” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ผมต้องการสื่อการเรียนมากกว่านี้ครับ เช่น การให้zichtของอาจารย์น่าจะเป็นในรูปแบบของแผ่นซีดีมากกว่าเพราะจะได้นำมา ฟร้นท์อักษรเบรลล์ออกมาอ่านได้เลย แต่ตอนนี้ได้zichtมาแล้วก็ต้องมาให้ครูช่วยพิมพ์เข้าในคอมฯ แล้วฟร้นท์ออกมาเป็นเบรลล์อีกที่ทำให้เสียเวลามากครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“การทำการบ้านบางทีก็ยุ่งยากนะครับ เช่น พวกการทำมายแมปปิ้งนะครับ คือเราจะอธิบายให้คนอื่นทำให้นะยากมาก พวกแผนภูมิด้วย คนตาดีทำตามที่เราบอกยากมาก” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางครั้งพวกผมก็จะขาดหนังสือสำคัญ เช่น วิทยฯ ต้องรอเก็บเงินจนกว่าจะได้ครบ ค่อยมาซื้อ ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนนะครับ บางทีก็ต้องมาทำการบ้านย้อนหลังไป 2-3 อาทิตย์นะ ครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

สถานศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่ผู้เรียนไม่ได้ปฏิบัติจริงในบางเนื้อหาวิชา และไม่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนพิจารณาการมองเห็นได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมความรู้ด้านต่างๆ ดังกล่าวต่อไปนี้

“โรงเรียนผมให้ปลูกต้นไม้มาส่งครับ นักเรียนก็ไปซื้อมาส่งอะครับส่วนใหญ่” ผู้เรียน โรงเรียนรัฐ

“ของพวกผมก็ไม่ค่อยดีครับ เพราะแค่เรียนวิชาถูกเสียเพื่อนๆ คาติในห้องก็ยังไม่ค่อย สนใจเวลาเราเข้ากลุ่มเลย ก็ไม่รู้จะไปทำไม” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ส่วนใหญ่โรงเรียนเรียนรวมจะไม่ค่อยได้มีโอกาสแข่งหรือครับ ไม่เปิดโอกาสเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ที่โรงเรียนผมเปิดโอกาสครับ แต่ก็ไม่ค่อยไปเท่าไรเพราะคนดูแลไม่ค่อยมี” ผู้เรียน โรงเรียนรัฐ

2.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่ จบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการทางการมองเห็นโดยตรง อีกทั้งสถานศึกษา บางแห่งผู้สอนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนว่าควรจะทำอย่างไร และบางสถาน ศึกษามองว่าอัตราส่วนของครูต่อจำนวนผู้เรียนพิการทางการมองเห็นไม่สมดุลกัน จึงรับผู้เรียน จำนวนมากไม่ได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนขาดครูด้านการศึกษาพิเศษ ทำให้ครูเสริมวิชาการทำงานหนักมากเวลาสอบ ต้องรับผิดชอบทำหนังสือเบรลล์หลายเล่ม” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ต้องการบุคลากรเฉพาะทางมาช่วยการทำงานตรงนี้ ถ้าได้คนมาช่วยตรงนี้เราจะหมด ห่วง” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ครูบางคนไม่เข้าใจว่าต้องทำหน้าที่จัดการสอนให้กับผู้เรียนอย่างเท่าเทียม ก็จะเป็น ปัญหบ้าง แต่เราก็จำเป็นต้องส่งครูจากกลุ่มสาระไปอบรมให้เข้าใจว่าการจัดการศึกษาไม่ใช่หน้าที่ของ ใครคนใดคนหนึ่ง ต้องรับผิดชอบร่วมกันทุกคน” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ความที่ยังไม่เคยจัดมาก่อนทำให้ผู้สอนสับสนพอสมควร อย่างในวิชาคอมพิวเตอร์ครู ก็จะถามว่าควรจะมีการเรียนการสอนอย่างไร เป็นต้น” ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

“เด็กบางคนสนใจเรียนภาษาจีนแต่ก็ไม่มีบุคลากรหรืออุปกรณ์ที่จะช่วยตรงนี้ ภาครัฐก็ ไม่ได้สนใจช่วยเหลือ” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ครูพี่เลี้ยงมีน้อยเลยรับเด็กตามอดเข้ามาเรียนได้น้อยกว่าที่อื่นๆ ตามกฎหมายนี้กำหนดไว้ว่าครู 1 คนกับผู้เรียน 5 คน เราก็เลยมีเหตุมีผลตรงนี้” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า มีสถานศึกษาส่วนน้อยที่ผู้บริหารเน้นความสำคัญไปที่ผู้เรียนปกติมากกว่าผู้เรียนพิการทางการมองเห็น ขณะที่สถานศึกษาบางแห่งให้ความสำคัญแต่ขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้บริหารที่นี่จะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้สอน แต่แบ่งอำนาจการบริหารไปที่รองทั้ง 4 ฝ่ายมากกว่า” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“อยากให้เฝ้ามองคนพิการเป็นเหมือนคนปกติเหมือนกับเค้า แม้แต่คนเดียวก็อยากให้ช่วยกันให้ความสำคัญ” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“บุคลากรนี้ยังไม่พร้อม แต่ตระหนักที่จะรับเด็กมาเรียนร่วม บุคลากรจากการศึกษาพิเศษโดยตรงไม่มี” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่ตัวผู้สอนหลายประการ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่สมบูรณ์ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“บางวิชาก็มีบ้างที่ครูสอนไม่ตรงเท่าไร เช่น เป็นครูภาษาไทยแต่มาสอนวิชาลูกเสือ นะครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“อาจารย์เค้าไม่เสียเวลามาสอนคนตาบอดหรอกเพราะทำให้เค้าเสียเวลา” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“อาจารย์บางคนก็จะยังวัยรุ่นอยู่ก็ไม่ค่อยจะสนใจ ใส่ใจสักเท่าไรครับ ไม่ค่อยดูแลเต็มที่เท่าไร เช่น ถ้าจะให้ผมทำหน้านี้ ขอนี้ก็จะเอาปากกาวงไว้ให้หน่อย แต่นี่จะบอกปากเปล่าแล้วก็หายไปเลย” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางวิชาบางปีอาจารย์ก็จะมาสรุปให้ แต่ปีนี้ไม่มี” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“ในห้องสื่อต่างๆ เราก็เข้าไปใช้ได้ แต่ปัญหาคือเราหาคนสอนเราไม่ได้ครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

2.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ทั้งของรัฐและเอกชนต้องการงบประมาณเพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินรายหัวที่ผู้เรียนได้รับปกติอยู่แล้ว ทั้งในรูปของเงินอุดหนุน เงินบริจาค และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบประมาณต้องการเพิ่ม” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ไม่เคยได้รับเงินอุดหนุนจุนเจือกับเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะเลย” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“ไม่เคยได้รับเงินอุดหนุนเลยแม้แต่บาทเดียว ไม่มีคนเข้ามาดูแลตรงนี้” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

“เงินบริจาคอะไรก็ไม่มีเข้ามา นอกจากให้เราเข้าไปช่วยเหลืออีกต่างหาก” ผู้บริหารโรงเรียนรัฐ

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการงบประมาณอื่นๆ เพิ่มเติมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในรูปของวัสดุอุปกรณ์ และทุนการศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบอื่นๆ สำหรับวัสดุอุปกรณ์ก็ไม่มี เช่น พิมพ์อักษรเบรลล์” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“ส่วนหนึ่งจะทำเรื่องขอจากทางส่วนกลางสำหรับอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียน” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“ไม่ได้มีเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกอื่นๆ แต่อย่างใด” ผู้สอนโรงเรียนเอกชน

“งบจากส่วนอื่นๆ ก็มีจากการบริจาคของหน่วยงานภายนอก ห้างร้าน บริษัท เช่น กองสลากก็ให้ทุนการศึกษามา” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

“คนใจบุญมาบริจาคให้แบบเจาะจงก็มีบ้าง เน้นระบุมาเลยว่าให้ใคร ยังไง” ผู้สอนโรงเรียนรัฐ

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า มีผู้เรียนพิการทางการมองเห็นส่วนน้อยที่ประสบปัญหาและมีความต้องการด้านงบประมาณด้านการเรียนเพิ่มเติม ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ของผมไม่ได้พักประจำที่นี้ก็เลยมีค่าใช้จ่ายเยอะหน่อย ก็ที่บ้านให้มาเพิ่มครับ” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

“ค่าใช้จ่ายของผมไม่พอเพราะว่าค่าข้าวมันจิ้นครับ” ผู้เรียนโรงเรียนรัฐ

“บางทีรถมินิบัสก็จะเก็บเงินทั้งที่ผมเป็นคนตาบอด” ผู้เรียนโรงเรียนเอกชน

ส่วนที่ 2 การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน รูปแบบสถานศึกษาพิเศษเฉพาะทาง

1. สภาพการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า อาคารสถานที่ไม่สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้มากนักเนื่องจากเป็นอาคารที่มีอายุการใช้งานมานานปี ห้องเรียนและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมีความพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน จากการให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“อาคารเรียนที่นี้เป็นอาคารยุคเก่าที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างไม่ได้”

“ห้องเรียนเป็นห้องแบบเดิมที่ก่อสร้างมาหลายสิบปีแล้ว”

“ห้องเรียนที่นี้จำนวนครูต่อนักเรียนจะประมาณ 1 ต่อ 12”

“อุปกรณ์การเรียนส่วนใหญ่จะเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน”

“โรงอาหารก็มีความสะดวกสบายดี บริการอาหารแบบจัดรอที่โต๊ะทานอาหารเลย”

“การเดินทางของผู้เรียนก็มีทั้งแบบไป-กลับ และอยู่ประจำที่นี้ ผู้ปกครองจะมารับเป็นส่วนใหญ่ถ้าเป็นแบบไป-กลับ เพราะการคมนาคมสะดวกดี”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การจัดการด้านอาคารสถานที่สำหรับจัดการศึกษาเพื่อคนพิการทางการมองเห็น ทั้งห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ บริการโรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม รวมถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นพื้นฐานและทางเดินเท้า มีความสะดวกและเหมาะสม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ก็สะดวกสำหรับผู้มาสอน และผู้เรียนก็เดินทางสะดวกดีเพราะอยู่ใจกลางเมือง” ผู้สอนเก่า

“สถานที่ก็ถือว่าดี เหมาะสม เพราะใกล้สถานที่สำคัญหลายที่ เช่น โรงพยาบาล ก็เรียกได้ว่าเหมาะสมแล้ว” ผู้สอนดาบอด

“ถือว่าโอเคระดับหนึ่ง ความสะดวกที่โรงเรียนตั้งอยู่ใจกลางเมือง” ผู้สอนใหม่

“ห้องเรียนสำหรับบรรจุนักเรียนได้ก็ถือว่าเพียงพอ” ผู้สอนดาบอด

“ห้องคอมพิวเตอร์แยกเป็นเด็กเล็กและเด็กโตโดยมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด” ผู้สอนใหม่

“โรงอาหารพร้อมทุกอย่าง มีเคาน์เตอร์สะดวกสบาย บริการぜんอาหารเสร็จฟตามโต๊ะ” ผู้สอนใหม่

“ห้องน้ำห้องส้วมสะอาดเรียบร้อยดี” ผู้สอนใหม่

“อุปกรณ์มีใช้กันทุกคนสำหรับที่จำเป็น พวกไม้เท้า” ผู้สอนดาบอด

“ทุกคนมีไม้เท้าประจำตัว แต่เดินในนี้ไม่จำเป็นต้องใช้เพราะเด็กมีความคล่องตัว เกยชินกับสถานที่แล้ว” ผู้สอนใหม่

“ทางเดินเฉพาะสำหรับคนดาบอดภายในโรงเรียนก็ไม่ต้องมีเพราะเด็กเดินสะดวกกันดีแล้ว” ผู้สอนดาบอด

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพอใจกับสภาพการจัดการด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และการให้บริการด้านต่างๆ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“สถานที่ก็โอเคค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“ทางเดินสะดวกดีครับ กว้างขวางดี” ผู้เรียนชาย

“โต๊ะ เก้าอี้ก็เก่ามากค่ะ แต่ก็โอเคค่ะ พวกหนูไม่เรื่องมากค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“โรงอาหารก็สะอาดดี อาหารอร่อยครับ” ผู้เรียนชาย

“มีคนมาเลี้ยงอาหารบ่อยค่ะ เวลางานวันเกิดเค้าก็จะเข้ามาบริจาคให้ค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“ห้องคอมพิวเตอร์หนูไม่ค่อยได้ใช้เพราะยังเด็กอยู่” ผู้เรียนหญิง

“ทุกคนมีใช้ครับพวกไม้เท้า แต่แว่นตาไม่มีให้เพราะไม่มีความจำเป็นอะไร เรามองไม่เห็นอยู่แล้วบางคนก็เห็นใส่เค้าก็ใส่ให้ดูเท่ๆ” ผู้เรียนชาย

“ครูก็สอนให้หัดเดินไม้เท้าตั้งแต่ตอนเด็กๆ แล้วค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“ก็สงบร่มคันดีค่ะ อากาศดี” ผู้เรียนหญิง

“ภายในโรงเรียนก็มีต้นไม้เยอะค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“ห้องน้ำก็มีเยอะ ไม่ต้องแย่งกันค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“มีแบ่งเป็นชายหญิงสะดวกดีค่ะ ไม่ค่อยสกปรกเท่าไร” ผู้เรียนหญิง

“ที่ตึกใหม่ก็มีห้องน้ำสะอาดดีครับ ไม่มีปัญหาอะไรหรอก” ผู้เรียนหญิง

1.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ค่อยปรับเปลี่ยนมากนัก ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนหลักสูตรกับสถานศึกษาประเภทเดียวกัน โดยหลักสูตรจะเน้นให้สนองต่อความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และมีเนื้อหาด้านวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงด้านสุขศึกษาเพิ่มเติมเข้ามา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรของคนตาบอดไม่ค่อยมีการปรับมาเท่าไร เนื่องจากว่าเราคาดหวังว่าเด็กตาบอดส่วนใหญ่เรียนได้ ฉะนั้นก็จะใช้หลักสูตรปกติเป็นส่วนใหญ่”

“เราก็พยายามสนองความสามารถพิเศษของเด็กตาบอดซึ่งมีคุณลักษณะเด่น 3 ประการเท่าที่สังคมยอมรับก็คือ ดนตรี กีฬา ภาษา ตรงนี้เราก็พยายามส่งเสริมทั้ง 3 ด้าน”

“เรามีการร่วมกับสถานศึกษาพิเศษแห่งอื่น เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในการแลกเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อให้มีความหลากหลาย”

“วิชางานบ้านก็จะเป็นการฝึกทักษะในการดำเนินชีวิต เช่น ให้เด็กหัดร้อยลูกปัดเพื่อเป็นการฝึกสมาธิ เราจะเน้นวิชาชีพเป็นพิเศษเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การประกอบอาชีพต่อไป”

“โรงเรียนของเราได้เข้าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยทุกวันพุธจะนิมนต์พระอาจารย์ มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา และวันสำคัญทางศาสนาที่จะนิมนต์พระมาทำกิจกรรม เช่น ทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน อบรมเรื่องการพัฒนาจิต และอบรมครูด้วยในเวลาเดียวกัน”

“นักเรียนก็สามารถนำเอาหลักการอะไรต่างๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย เราจึงพยายามปรับให้เด็กมีความทัดเทียมกับเด็กปกติให้มากที่สุด”

“ด้านกีฬาเราก็ส่งเสริมให้เรียน แต่ก่อนเรียนเราจะต้องฝึกให้รู้ทักษะที่จำเป็นก่อน เช่น ด้านการเคลื่อนไหว การจับทิศทาง จนมาถึงการเล่นกีฬาจริง เช่น โกลบอล ซึ่งจะมีเสียงอยู่ข้างใน ลูกฟุตบอล เราจะสอนให้เด็กได้ฝึกออกกำลังกาย”

ส่วนด้านเรียนอักษรเบรลล์ถ้ามีจำนวนมากจะมีศูนย์การผลิตเฉพาะของมูลนิธิฯ และให้บริการสื่ออื่นๆ ที่จำเป็นแก่ผู้เรียน ดังกล่าวต่อไป

“ด้านเรียนผลิตมาจากศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อคนตาบอด ที่ปากเกร็ดซึ่งเป็นเครือข่ายของมูลนิธิฯ แต่บางส่วนเราผลิตเองได้ เช่น ถ้าจะผลิตซีดีการสอนสักชิ้นก็จะทำเองได้ที่โรงเรียน”

“สื่อประเภทวิทยุโทรทัศน์นักเรียนก็จะมีของตัวเอง เช่น พวกทีวีขาวดำ วิทยุ บางคนก็จะนั่งฟังข่าว ฟังละครหลังเลิกเรียน ซึ่งเราก็มีวอล์คแมนให้ยืมฟังด้วย”

“ส่วนผู้อยู่ประจำก็จะมีการเปิดให้ชมให้ฟังตามอรรถาธิบายในวันหยุดเสาร์อาทิตย์”

และในด้านกิจกรรมเสริมการเรียนแก่ผู้เรียนนั้น สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้ง การทัศนศึกษานอกสถานที่ การแข่งขันกีฬา และการแข่งทักษะด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอให้เหมือนกับคนปกติทั่วไป ซึ่งได้จากคำบอกเล่า ดังนี้

“เราพยายามทำกิจกรรมให้เหมือนกับเด็กปกติ ถ้าจะได้ทราบชีวิตเมื่อเขาจะออกไปสู่โลกภายนอกนี้จะต้องเตรียมตัวอย่างไร”

“บางครั้งเราก็เชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จเข้ามาพูดให้น้องๆ ฟังเรื่องลีลาการใช้ภาษาไทย ซึ่งเราก็พยายามหาแหล่งเรียนรู้เข้ามาให้ความรู้ เช่น การพูดเรื่องวรรณกรรมสุนทรภู่ เพราะคนตาบอดจะพูดเรื่องอะไรที่เป็นนามธรรมได้ดีกว่าคนตาดี”

“มีชมรม สมาคมต่างๆ เชิญให้เด็กเข้าไปร่วมชมกิจกรรมภายนอก เช่น เข้าชมวังพญาไท โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นต้น”

“ตอนเช้าก็จะมีกิจกรรมให้เด็กๆ ได้แสดงความสามารถ เช่น ภาษาไทยวันละคำ ภาษาอังกฤษวันละคำ หรือวันพระก็จะมีข้อคิดอะไรต่างๆ นำมาเสนอ ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นคนคิดเรื่องกิจกรรมเหล่านี้ให้ ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออก”

“การแข่งขันกีฬาภายในเด็กจะสนุกสนานเป็นอย่างมาก เพราะเด็กจะได้มีโอกาสเต็มที่ เพราะจะมีนักศึกษาที่มาช่วยทำกิจกรรมในวันหยุด ส่วนกีฬายานนอกก็จะเป็นการแข่งขันประเภทเดียวกัน”

“ส่วนการแข่งขันต่างๆ ก็มีอยู่เป็นประจำ เช่น อ่านเบรลล์”

“น้องๆ ที่นี้จะได้ไปออกรายการทีวีบ่อย เช่น รายการสัปดาห์ซอกี้ไปร้องเพลงประสานเสียง ก็ได้ค่าจ้างมา 5 พันบาท หรือแสดงความสามารถในรายการสู้เพื่อแม่”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ด้านหลักสูตรการสอนสถานศึกษาจะใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก แต่จะมีการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมกับการนำสื่อต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการสอนด้วย ดังกล่าวต่อไปนี้

“หลักสูตรที่นี้อิงของกระทรวง ถ้าหากว่าอันไหนไม่สามารถทำได้ก็จะประยุกต์เอาเปลี่ยนเอาทำยังงี้ก็ได้ให้เหมาะสมกับเด็ก” ผู้สอนเก่า

“ก็ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ความที่เด็กส่วนใหญ่อยู่ประจำเลยไม่ค่อยเห็นความแตกต่างด้านพฤติกรรมให้เห็นมากนัก” ผู้สอนดาบอด

“ตำราเรียน สื่อการเรียนรู้พวกภาษาไทยก็จะใช้สื่อตัวอักษรคือหนังสือเบรลล์เป็นหลักอยู่แล้ว” ผู้สอนใหม่

“หนังสือแถบเสียงก็มีใช้เหมือนกันในห้องเรียนด้านภาษา” ผู้สอนใหม่

“ตำราเรียนเพียงพอ” ผู้สอนเก่า

“ถือว่าดีกว่าสมัยก่อน พอใช้ได้” ผู้สอนดาบอด

“มีห้องมัลติมีเดียสำหรับเปิดทีวีให้เด็กดูที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาเรียน ส่วนทีวีปกติจะเปิดให้ดูวันศุกร์เสาร์ที่เป็นวันหยุด” ผู้สอนเก่า

“สื่อต่างๆ ก็มีเปิดให้ผู้เรียนฟัง เช่น หนังสือเทปเสียง เวลาพักก็เปิดโทรทัศน์ให้เด็กๆ ฟังกัน” ผู้สอนดาบอด

ส่วนเนื้อหาวิชาที่นำมาประยุกต์ใช้นั้นจะมีทั้งเรื่องวิชาชีพที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเนื้อหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้จากคำบอกเล่า ดังนี้

“เรื่องวิชาชีพก็จะเน้นงานประดิษฐ์พวกโมบาย ตุ๊กตามากกว่า” ผู้สอนใหม่

“เนื้อหาเราจะสอนให้เด็กมีคุณธรรมเหมือนเป็นบ้านที่ 2 ของเด็ก บางครั้งเด็กมีความเห็นแก่ตัวเยอะคิดตัวมา เราต้องมา” ผู้สอนเก่า

“เรื่องคุณธรรมจริยธรรมก็จะผ่านกิจกรรมเพราะเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ เด็กก็จะอยู่ในกรอบที่ดี” ผู้สอนใหม่

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ทางสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งจะมี ความหลากหลายและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“กิจกรรมก็จะมีตลอด งานกีฬา วันสำคัญต่างๆ เด็กได้มีส่วนร่วมทุกคน กีฬาก็มีว่ายน้ำ โกลบอล” ผู้สอนใหม่

“กิจกรรมเราจะจัดให้ตลอดปี พยายามปรับให้เด็กได้รู้สึกเหมือนเด็กทั่วไป รวมทั้งกีฬา ภายนอกภายใน ก็มีส่วนร่วมตลอด” ผู้สอนเก่า

“เมื่อออกไปร่วมกิจกรรมตามปกติ เช่น ไปดูกิจกรรมโรงเรียนวิถิพุทธ” ผู้สอนตาบอด

“การแข่งขันทักษะภายนอกก็มี เช่น ร้อยลูกปัด แข่งอ่านอักษรเบรลล์ภาษาจีนบ้าง แต่ เป็นในกลุ่มคนพิการ” ผู้สอนใหม่

“กิจกรรมแข่งทักษะต่างๆ ก็มีประจำ รวมทั้งกิจกรรมทัศนศึกษาด้วย จะมีผู้มาพาไป ทะเลบ้าง มีอาสาสมัครพาไปบ้าง บางทีก็ได้ไปดูหนังฟรีบ้างมีคนบริจาคบัตรมาให้” ผู้สอนเก่า

“การแข่งขันกีฬาและแข่งทักษะ เช่น เดินไม้เท้า อ่านเบรลล์ก็มีบ่อย เวลาองค์กรอื่นจัดเราก็ ส่งไปร่วม” ผู้สอนตาบอด

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า การเรียนการสอนเหมือนกับหลักสูตรปกติทั่วไป แต่มีการเพิ่มเติมในส่วนของวิชาชีพที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการใช้สื่อประกอบการสอน และมี กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“พวกหนูก็เรียนทุกวิชาจะ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เลขคณิตศาสตร์ก็เรียนค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“วิชางานบ้านก็มี” ผู้เรียนชาย

“หนูได้ร้อยลูกปัดค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“เรียนไม่ยากค่ะ ครูใจดี” ผู้เรียนหญิง

“ส่วนใหญ่เรียนอักษรเบรลล์ครับ พวกภาษาไทยอะไรพวกนี้ครับ” ผู้เรียนชาย

“บางครั้งครูก็จะเปิดเทปเสียงให้ฟังค่ะ ในวิชาภาษาอังกฤษ หนูก็เรียนเข้าใจดีเพราะไม่ ต้องอ่าน” ผู้เรียนหญิง

“ก็ได้ไปทัศนศึกษาข้างนอกบ่อยค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“ส่วนใหญ่ก็ไปเที่ยวสวนสนุก” ผู้เรียนชาย

“ออกรายการโทรทัศน์ด้วยค่ะ รายการโอโนโซว์ก็ได้ไป” ผู้เรียนหญิง

“ไปดูวังโบราณด้วยครับ อาสาสมัครเค้าพาไปดู” ผู้เรียนหญิง

“แข่งกีฬาก็มีจัดให้ค่ะ พวกโกลบอล วิ่งไม้เท้าค่ะ” ผู้เรียนหญิง

1.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษามีการแบ่งการบริหารออกเป็นฝ่ายต่างๆ ส่วนผู้สอนจะมาจาก 3 สังกัด ทุกคนมีคุณวุฒิขั้นต่ำระดับปริญญาตรี และรับค่าจ้างจากต้นสังกัดของตน จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่นี่แบ่งการบริหารออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายการศึกษาจะทำงานภาคกลางวันทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน ฝ่ายปกครองดูแลความเป็นอยู่ของนักเรียนก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียน การเป็นอยู่พักที่นี่ แล้วก็ฝ่ายอาสาสมัครทำหน้าที่ดูแลนักเรียนนอกเวลาเรียน”

“ครูที่มาอยู่ที่นี่ส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 คน แล้วก็สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ 3 คน นอกจากนั้นจะเป็นครูที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือครูมูลนิธิฯ”

“ที่นี่มีครูตาบอดประมาณ 9 คน ก็มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรี บางคนก็จบปริญญาโท 2 ใบ”

“แต่ละคนก็รับเงินเดือน ค่าจ้างจากต้นสังกัด ส่วนความดีความชอบเรารับผิดชอบจัดการให้ ส่วนเจ้าหน้าที่ก็ เช่น ฝ่ายธุรการ ห้องสมุด ประสานงานเรียนร่วม ก็รับสวัสดิการจากมูลนิธิตาม พรบ.ลูกจ้าง”

นอกจากนั้น สถานศึกษามีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์แก่ผู้บริหารและผู้สอนสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้บริหารต้องเรียนรู้เทคโนโลยีอะไรก็แล้วแต่ เราต้องมานั่งศึกษาเลยโปรแกรมอะไรต่างๆ ถ้าคนไม่พัฒนามันก็คงจะไม่รู้ ขณะนี้เราก็พัฒนาครูบางทีเดือนหนึ่ง 2-3 ครั้ง โดยให้ผู้ที่มีการประสบการณ์ให้การอบรม ส่วนเรื่องภาษาที่จะมีครูตาบอดที่จบจากต่างประเทศเข้ามาอบรมให้แก่ครูด้วยกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครูที่นี่ต้องเข้าชั้นเรียนด้วยหลังเลิกเรียน เช่น เรียนอักษรเบรลล์ภาษาอังกฤษ”

ส่วนการบริหารงานจะมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนและส่งเสริมประชาธิปไตย รวมถึงมีการเตรียมโครงการในด้านการพัฒนาบุคลากร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่นี่เราฝึกอบรมบุคลากรให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ไม่เน้นการสั่งการให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เปิดโอกาสให้นำเสนอแนวความคิดได้ แต่ต้องฟังความคิดในส่วนใหญ่ซึ่งถือเป็นข้อตกลง มีการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย”

“ผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยทุกคนจะต้องเขียนแผนการสอน กำหนดเนื้อหาสาระในกลุ่มวิชาการร่วมกัน แล้วเราก็มาร่วมกันพิจารณาใช้ว่ามันต้องปรับปรุงอย่างไร”

“ขณะนี้เราก็มีโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นหลายโครงการ เช่น โครงการพัฒนาการเรียนการสอน โครงการอบรมบุคลากร ซึ่งจะเป็นในลักษณะของการพัฒนาองค์กร ไม่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆ โดยจะให้แต่ละฝ่ายไปคิดมาแล้วนำมาเสนอ”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ผู้สอนต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านการศึกษา และทางสถานศึกษามีการส่งไปอบรมเพื่อเสริมประสบการณ์ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“คุณวุฒิของผู้สอนอย่างน้อยก็ต้องปริญญาตรีด้านการศึกษา” ผู้สอนใหม่

“มีการส่งบุคลากรไปอบรมภายนอกเพื่อเสริมประสบการณ์บ้าง” ผู้สอนเก่า

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า วิธีการสอนของผู้สอนจะเน้นความเป็นอิสระ มากกว่ามุ่งเน้นวิชาการ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“อาจารย์ก็สอนดีค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“บางคนก็ดูบ้างครับ” ผู้เรียนชาย

“อาจารย์ใหญ่ก็ได้เจอบ้างค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“อาจารย์ใจดีครับไม่ค่อยบังคับอะไรมาก ปล่อยเป็นอิสระดี” ผู้เรียนชาย

1.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า งบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาจะแยกออกเป็นฝ่ายต่างๆ ส่วนงบประมาณอื่นๆ จะมาจากการรับบริจาคในรูปเงินสด หรือวัสดุอุปกรณ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบสำหรับฝ่ายการศึกษาเราจะได้มาปีละ 9 ล้านบาทสำหรับจัดการศึกษา ไม่รวมค่าใช้จ่ายอย่างอื่นๆ แต่จะใช้จ่ายจริงประมาณ 7-8 ล้านบาทต่อปี สิ้นปีเราถึงจะคิดได้ว่านักเรียน 1 คนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณเท่าไร แต่ก็ยังไม่ได้อัดค่าจ้างบุคลากร”

“บางคนก็จะมอบงบเข้ามาสำหรับการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น วันคริสตมาสเราก็จะจัดให้เลย หรือว่าพวกเลี้ยงอาหารแก่เด็กในวันสำคัญต่างๆ แบบนี้ก็ถือเป็นกรณีพิเศษ”

“ถ้าเราต้องการอะไรเป็นพิเศษก็อาจจะร้องขอ เช่น แผ่นซีดีจำนวนมากๆ คิดเป็นเงินก็เท่าไรแล้ว ก็จะต้องมีการขอบริจาค ดังนั้นถ้ามีคนเข้ามาบริจาคก็จะมีกระบวนการที่ให้นั้นมอบให้สำหรับทำอะไร ซึ่งจะต้องผ่านทางมูลนิธิฯ โดยจะมีใบเสร็จรับเงินให้เลย”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า งบประมาณที่สถานศึกษาจัดสรรให้กับผู้เรียนถือว่าเพียงพอในระดับหนึ่ง ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“เด็กที่อยู่ประจำไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไร เพราะอาหารการกินอยู่ต่างๆ ก็ดีในระดับหนึ่งไม่ถึงกับขาดแคลน”

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า การจัดการด้านงบประมาณสำหรับผู้เรียนมีความทั่วถึงตามความต้องการ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“อาหารก็เพียงพอค่ะ อิ่มทุกมื้อ” ผู้เรียนหญิง

“ถ้าคนพักที่นี่ก็มีเสื้อผ้าแจกด้วยค่ะ” ผู้เรียนหญิง

2. ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

2.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของอาคารสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวยกับผู้เรียนซึ่งเป็นคนพิการทางการมองเห็นอยู่หลายประการ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีปัญหาเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยเหมือนกันเช่นในเรื่องระบบการเตือนภัย หรือว่าสัญลักษณ์บอกทางหรืออะไรต่างๆ พวกนี้ เช่นหากมีเสาตั้งขึ้นมาต้นหนึ่งนี้ก็ต้องมีการเตือนว่าตรงนี้มีเสา”

“อาจจะไม่ค่อยสะดวกในเรื่องที่เกี่ยวกับแสง ระยะทางบ้าง”

“ทางขึ้นบันไดบางที่จะค่อนข้างมีคมมากคนตาบอดที่สายตาเลือนรางแทบจะมองไม่เห็นอะไรเลยเมื่อมาตรงนี้ทำให้เกิดความไม่สะดวก”

“ก่อนหน้านี้แสงไฟในห้องเรียนจะไม่ค่อยสว่างนัก เราก็ติดไฟเพิ่มให้สำหรับคนตาบอดเลือนรางจะได้มองเห็นชัดขึ้น”

“บางอย่างก็ต้องปรับเปลี่ยนไป เช่น ประตูห้องเรียนที่เป็นกระจกใสในลักษณะผลักเข้าออก ซึ่งเป็นอันตรายกับผู้เรียน ผู้สอนตาบอดมาก เราก็จะพยายามทำให้เป็นประตู หน้าต่างบานเลื่อนแทน”

“การทำสีผนังเพื่อบอกระดับก็เป็นปัญหาพอสมควรเพราะส่วนใหญ่จะทาสีไว้นสูงเกินไปแต่เด็กที่นี่เป็นเด็กเล็กไม่สามารถจะคลำทางไปได้โดยสะดวก”

ส่วนห้องเรียนมีขนาดเล็กค่อนข้างแออัด และโต๊ะ เก้าอี้ไม่เหมาะสมกับลักษณะการเคลื่อนไหวและผู้เรียนซึ่งมีอายุแตกต่างกัน รวมถึงปัญหาที่เกิดกับห้องสมุดดิจิทัลที่กำลังจะเปิดดำเนินการ ได้จากการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ห้องเรียนที่นี้จำนวนครูต่อนักเรียนจะประมาณ 1 ต่อ 12 ซึ่งถือว่าค่อนข้างแออัดพอสมควร ซึ่งที่เค้าทำสถานที่ไว้เดิมนั้นจะมีชั้นวางหนังสืออะไรยื่นออกมาทำให้เปลืองเนื้อที่ทำการเรียนการสอนต่อไปก็อาจจะปรับปรุงเพื่อให้ห้องเรียนกว้างขึ้น”

“ควรที่จะเป็นห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่พอสมควรเพื่อการเคลื่อนไหวของเด็ก แต่ที่นี้ค่อนข้างที่จะเล็กหน่อยแล้วก็ไม่เหมาะสมนัก”

“โตะสำหรับเด็กอนุบาลก็ตัวเล็กเกินไปอาจจะมีปัญหากับผู้เรียนที่อายุมากเพราะเด็กแต่ละคนอายุไม่เท่ากัน”

“บางห้องเรียนจะมีม้านั่งแบบยาวซึ่งควรจะเป็นเก้าอี้นั่งเดี่ยวๆ เพราะจะทำให้นักเรียนหกล้มได้หากว่าเพื่อนไม่ระวังจะเป็นปัญหา”

“ปัญหาที่เกิดขึ้นกับห้องสมุดดิจิทัลก็คือ พวกวัสดุอุปกรณ์ วัสดุหนังสือไม่ได้มาตรฐาน เพราะมันลื้มากทำให้ใส่หนังสือได้มากแต่ผู้เรียนจะเอื้อมมือเข้าไปหยิบไม่ถึง ช่องใส่แผ่นซีดีก็จะลื้มาก”

นอกจากนั้นกรณีที่เป็นผู้เรียนแบบไป-กลับ สถานศึกษายังประสบปัญหาเรื่องการขาดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน ส่วนทางเดินเท้าหน้าสถานศึกษาก็เกิดปัญหากับผู้เรียนเช่นเดียวกัน ดังที่ได้จากการบอกเล่าต่อไปนี้

“ที่นี้จะไม่มีบริการรถรับ-ส่งนักเรียน”

“ทางเดินทางด้านหน้าโรงเรียนแคบมาก พื้นไม่สม่ำเสมอและมีงานก่อสร้างสะพานข้ามแยกด้วยทำให้ผิวจราจรไม่ราบเรียบสม่ำเสมอ”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า อาคารเรียนหลังใหม่ยังติดขัดปัญหาบางประการทำให้ยังไม่สามารถเปิดใช้สำหรับการเรียนการสอนได้ ส่วนห้องเรียนในอาคารหลังเก่าก็อยู่ในสภาพที่คับแคบและไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ โตะ เก้าอี้ ในห้องเรียนก็ไม่เพียงพอ ดังกล่าวต่อไปนี้

“อาคารเรียนหลังใหม่ก็ปีนี้เปิดไม่ทัน เลื่อนไปเป็นปีหน้า” ผู้สอนเก่า

“อาคารสถานที่ที่ติดขัดนิดหน่อยตรงที่สร้างตึกใหม่เสร็จแล้วแต่ยังเปิดใช้ไม่ได้ ทำให้ขาดห้องสำหรับการเรียนการสอน” ผู้สอนใหม่

“ห้องเรียนดูมันเป็นหลืบ เป็นซอก เป็นมุม เข้าไปแล้วรู้สึกอึดอัด แต่ไม่เหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นชายหญิง น่าเป็นห่วงเรื่องพฤติกรรมเสี่ยง เพราะอายุเกินเด็กแล้วก็มี อยากให้ปรับให้เป็นแบบโปร่งโล่งเหมือนอาคารเรียนของเด็กมัธยมทั่วไปหน่อย ดูแล้วมันทึบไป จะต้องปรับปรุงให้ดีกว่านี้หน่อย” ผู้สอนเก่า

“ห้องเรียนคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน เวลาสอนห้องใกล้ๆ กันก็จะทำให้เสียงดังรบกวนกันมาก” ผู้สอนใหม่

ด้านการให้บริการห้องสมุดยังมีปัญหาหลายประการ ห้องน้ำบางส่วนใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาส่งผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ห้องสมุดขาดบุคลากร บรรณารักษ์คนเก่าออกไปตั้งแต่ตอนที่แล้วทำให้ขาดช่วงในการศึกษาค้นคว้า จำนวนหนังสือก็พอเพียงระดับหนึ่ง ไม่มีการบันทึกสถิติคนเข้าใช้บริการ” ผู้สอนใหม่

“อยากให้แบ่งเป็น 2 ส่วน ห้องสมุดใหม่เหมาะสำหรับการค้นคว้าทั้งผู้เรียนและบุคลากร ส่วนห้องสมุดเดิมที่อยู่ข้างล่างนี้ก็เหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นเด็กเล็ก” ผู้สอนเก่า

“ห้องน้ำบางอาคารเรียนจะอุดตัน หลังคารั่วด้วย อันเกิดจากงานก่อสร้างซึ่งดูแล้วยังไม่ละเอียด ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนตาดบอด” ผู้สอนเก่า

“อาคารเก่าๆ บางทีน้ำก็ไม่ค่อยไหลก็มี” ผู้สอนใหม่

“สภาพแวดล้อมมีงานก่อสร้างทำให้เกิดฝุ่นฟุ้งกระจายไปทั่ว เกิดมลภาวะทางอากาศการหายใจ” ผู้สอนเก่า

“ตอนนี้มีงานก่อสร้าง และป้ายรถเมล์ก็เล็กก็เลยทำให้เด็กเดินไกลไปอีกเกือบ 1 กิโลเมตร” ผู้สอนใหม่

“ทางเดินเฉพาะคนตาบอดก็มีข้างหน้าโรงเรียน แต่มีการขุดแล้วถมบ่อยครั้งมาก ขาดการดูแลรักษาทำให้สภาพไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนข้างในจะไม่มีทางเดินสำหรับคนตาบอด” ผู้สอนใหม่

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า มีปัญหาด้านสภาพห้องเรียนที่ร้อนอบอ้าวเนื่องจากไม่มีห้องเรียนปรับอากาศ การให้บริการบางประเภทขาดแคลนบุคลากร และบริเวณรอบสถานศึกษาประสบปัญหาด้านมลพิษทางอากาศและมลภาวะทางเสียง ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ห้องเรียนร้อนเกินไปค่ะ ไม่มีห้องแอร์เลย” ผู้เรียนหญิง

“ห้องสมุดไม่ค่อยได้ใช้เท่าไร แล้วแต่อาจารย์จะสั่งให้มาเอาหนังสือไปเรียน” ผู้เรียนชาย

“บรรณารักษ์ไม่ค่อยอยู่ หนูหาหนังสือเองค่ะส่วนใหญ่” ผู้เรียนหญิง

“ทางเข้าหน้าโรงเรียนอากาศเสียเยอะค่ะ เพราะมีงานก่อสร้างถนน รถก็ติดมากค่ะ” ผู้เรียนหญิง

“เสียงดังครับ พวกรถตอกเสาเข็ม เสียงดังมาก” ผู้เรียนชาย

2.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า นอกจากสถานศึกษาจะรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนผู้เรียนซึ่งเป็นคนพิการทางการมองเห็นแล้ว ยังต้องดูแลผู้เรียนที่มีความพิการซ้ำซ้อนอีกด้วย ดังกล่าวต่อไปนี้

“มีนักเรียนอยู่ประมาณ 10 คนซึ่งมีความพิการซ้ำซ้อนซึ่งเราจะต้องจัดให้อยู่ในชั้นเรียนพิเศษในลักษณะที่เป็นเด็กพิเศษที่จะต้องมีการรายงานพัฒนาการของเขาเหล่านั้นเป็นระยะๆ ซึ่งจะต้องมีการจัดแผนการศึกษาพิเศษเฉพาะบุคคล เพื่อหาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของนักเรียน และร่วมกันพัฒนาระหว่างผู้ปกครองและครู”

ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า คำาเรียนอักษรเบรลล์สถานศึกษาสามารถผลิตเองได้บางส่วน แต่มีข้อจำกัดเรื่องวัสดุในการพิมพ์เพราะมีราคาแพงจึงต้องหาวิธีแก้ปัญหาเบื้องต้น และมีความต้องการปรับปรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีสภาพทรุดโทรม จากคำาให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“เครื่องผลิตที่มีอยู่ที่นี้มันเก่าแก่กว่า 6 ปีแล้ว ศูนย์ ที่ปากเกร็ดก็จะผลิตมาเป็นเรื่อยๆ ตามที่สั่งไป แต่อาจจะช้าหน่อยแต่ถ้าหนังสือไม่เปลี่ยนก็ใช้ของเดิมได้”

“กระดาษที่ใช้พิมพ์อักษรเบรลล์จะมีราคาแพง แต่ถ้าให้เด็กใช้เขียนในห้องเรียนก็จะใช้กระดาษ เอ 4 ธรรมดาประกบกัน 2 แผ่น หรือใช้กระดาษแข็งปกหนังสือ สำหรับใช้เขียนกับสเลท”

“เครื่องคอมพิวเตอร์อาจจะไม่ทันสมัย ตอนนี้มีปัญหาเยอะ เราจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดีขึ้น”

นอกจากนั้นสถานศึกษากำลังเตรียมโครงการพัฒนาสื่อการสอนรูปแบบใหม่เพื่อสนับสนุนงานด้านการพัฒนาหลักสูตรการสอน ดังคำาให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีโครงการใหม่ๆ 2 โครงการ คือการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับดนตรีคอมพิวเตอร์ ตอนนี้ได้เครื่องมือแล้ว มูลค่า 2 ล้านบาท”

“เรากำลังเตรียมหาอุปกรณ์สำหรับการทำห้องสมุดดิจิทัล เช่น ห้องสมุดเสียง หนังสือเสียง มีสิ่งต่างๆ ที่เป็นไอ-เทคโนโลยีให้ดีขึ้นไปอีก”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า บางรายวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับผู้สอนและผู้เรียน อันเกิดจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและลักษณะเฉพาะของผู้เรียน รวมถึงขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน ดังกล่าวต่อไปนี้

“จำนวนผู้เรียนกับผู้สอนประมาณ 10 คนต่อ 1 ห้อง รู้สึกว่ามันมากเกินไป น่าจะสัก 6-8 เพราะถ้าเป็นวิชาปฏิบัติ อย่างพลศึกษามันไม่เหมาะสำหรับเด็กที่มากเกินไป บางครั้งต้องเอาเด็กมารวมกัน 2-3 ห้องทำให้การสอนมันไม่ไหวหนักเกินไป เพราะวิชาแบบนี้จะต้องสอนให้ถูกต้อง

ตามหลักจริงๆ ไม่ใช่เป่านกหวีดไปเรื่อยเปื่อย แล้วก็พวกวิชาที่ยากเกินไปอย่างยิมนาสติกเราก็มีจัดจำกัดสอนไม่ได้เพราะไม่มีความรู้พื้นฐานด้านสมรรถภาพร่างกาย” ผู้สอนเก่า

“หลักสูตรใหม่ๆ ไปไกลแล้วบางครั้งต้องมาเคาะสนิมกันใหม่อาจจะไม่ทันโลกไม่ทันเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วมาก” ผู้สอนเก่า

“วิชาเกษตรกรรมก็ไม่ได้ปฏิบัติจริงเพราะผู้สอนไม่ได้จับด้านนี้มา บุคลากรขาดแคลน ถ้าจะหาได้ครบนะหายาก” ผู้สอนใหม่

“เนื้อหาวิชาประเภทงานเกษตรก็ไม่ค่อยได้ปฏิบัติจริงต่างจากแต่ก่อนซึ่งผู้เรียนได้หัดรดน้ำ พรุนดินจริงๆ” ผู้สอนเก่า

“ข้อจำกัดหลายอย่าง วิชาตัดผมก็ทำไม่ได้” ผู้สอนใหม่

“อินเทอร์เน็ตจะไม่ค่อยได้ใช้สักเท่าไรเพราะเนื้อหาหนักๆ เด็กจะไม่ค่อยสนใจ” ผู้สอนใหม่

“อุปกรณ์กีฬาจะขาดแคลนมาก บางทีลูกฟุตบอลจะไม่เหลือสักลูกเลย เพราะเด็กจะฉีกและแคะเกมมาก” ผู้สอนเก่า

“พวกภาพนู่นอะไรพวกนี้ก็มีน้อย” ผู้สอนใหม่

“คิดขัดเรื่องงบประมาณ เพราะขาดคนที่จะทำสื่อตรงนี้ด้วย เช่น สัตว์ที่ไม่เคยเห็นเรา จะอธิบายได้ยากมาก จำเป็นต้องมีเป็นสื่อตัวอย่างนะ ภาพนู่นอะไรก็ได้ที่มันคงทนถาวรหน่อย เพราะเด็กจะสงสัยแล้วจับแคะจนพังไม่เหลือใช้ก็มี” ผู้สอนใหม่

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการเพิ่มเติมในส่วนของสื่อประกอบการเรียน สำหรับรับฟังข้อมูลข่าวสารตามอัธยาศัย ดังกล่าวต่อไปนี้

“ผมอยากได้เครื่องเล่นซีดีแบบวอล์คแมนครับ จะได้เอาไว้ฟังเป็นส่วนตัว” ผู้เรียนชาย

2.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาเรื่องบุคลากรขาดแคลนเนื่องจากระยะที่ผ่านมามีการลาออกจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้สัดส่วนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนไม่สมดุลกัน รวมถึงผู้สอนที่มีอยู่นั้นทำการสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบการศึกษามาจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อพัฒนาตนเอง ดังกล่าวต่อไปนี้

“ขณะนี้เรารับครูแทนครูที่ลาออกไป ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึงวันที่ 30 มิถุนายน มีครูเจ้าหน้าที่ลาออกถึง 7 คน เรากำลังต้องการรับครูเข้ามาเพิ่มเติมแทนส่วนที่ลาออกไป”

“ห้องสมุดมีปัญหาคือบรรณารักษ์ลาออกไปหลายเดือนแล้วแต่ยังหาคนมาทำงานแทนไม่ได้เลย ครูผู้สอนก็ต้องช่วยกันไปก่อน หากคนยากมากเลย”

“สัดส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนยังไม่พอ เราแก้ปัญหาก็ไปเนื่องจากว่ามีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณด้วย ถ้าจะจัดให้ได้ตามที่กฎหมายของรัฐบาลกำหนดนั้นจะต้องเป็นครูสอนนักเรียน 1 ต่อ 5 ขณะนี้นักเรียน 261 คน ครูก็ต้องมีมากกว่า ทั้งเจ้าหน้าที่ด้วยน่าจะมากกว่านี้”

“ครูอาจจะมาสอนวิชาที่ไม่ตรงกับสาขาของตนเองก็มีบ้าง เพราะว่าแม้แต่โรงเรียนของรัฐก็ไม่สามารถที่จะจัดสรรให้ตรงสาขาได้”

“ที่ลงมาบริหารจัดการตรงนี้จริงๆ แล้วไม่เคยสอนเด็กตามอุดมมาก่อนเลย แต่เคยสัมผัสกับเด็กมาก่อนในลักษณะที่เป็น ผอ.ศูนย์ฯ ดูแลเด็กแรกพบแรกเกิดเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา”

“บางคนพอสัมผัสผ่านไ้งานที่นี้แล้วนี่สละสิทธิ์เลย เพราะดูงานแล้วก็เรื่องผลตอบแทนอาจจะน้อยด้วย ก็อาจจะท้อเพราะเด็กต้องเรียนเบรลล์เรียนอะไร ถ้าเคยผ่านงานเกี่ยวกับเด็กพิเศษไม่ว่าประเภทไหนก็คงทำได้”

“ครูที่เข้ามาใหม่อาจจะต้องปรับตัวเรื่องการใช้ภาษาอักษรเบรลล์ ซึ่งอาจจะไม่ยากมากนัก ส่วนการถ่ายทอดเรื่องมันก็ไม่แตกต่างกันนักถ้าครูใหม่มีความตั้งใจ และครูเก่ามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน”

“เราก็พยายามที่จะให้ครูได้เพิ่มชั่วโมงสอนมากขึ้นซึ่งก็พอเพียง ขณะที่ครูก็ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอนมากขึ้นด้วย ต้องขยันมากขึ้น”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการบุคลากรหลายประการ กล่าวคือ มีการบริหารแบบหลายชั้นทำให้เกิดปัญหาในการประสานงานด้านต่างๆ อีกทั้งอัตราผู้สอนกับจำนวนผู้เรียนไม่สัมพันธ์กัน และต้องทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกัน ทำหน้าที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนเองจบการศึกษามา รวมถึงขาดผู้สอนที่จบทางด้านการศึกษาพิเศษ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การบริหารเป็นขั้นตอนหลายชั้นจะทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน ข้างบนก็จะดูแลเอกสารแต่ไม่ลงมาดูแลด้วยตนเอง มาดูมาสัมผัสถึงจะรู้ตั้งแต่รากฐานของทุกสิ่งทุกอย่าง งานเล็กงานน้อยก็ต้องดูแลทุกอย่าง” ผู้สอนใหม่

“บุคลากรยังจัดไม่เป็นหมวดหมู่เท่าที่ควร โครงสร้างเรื่องบุคลากรต้องปรับปรุง เช่นเวลาในการเรียนการสอนบางทีแค่อธิบายให้เด็กฟังก็หมดเวลาแล้ว ถ้าจะให้ดีต้องเป็นอัตราครู 1 คนต่อเด็ก 5 คน จะเหมาะสมกว่า” ผู้สอนใหม่

“ครูที่นี้จะเหนื่อยกันเพราะต้องทำทั้งเอกสารต่างๆ และการสอนด้วย” ผู้สอนเก่า

“บุคลากรสำหรับทำหน้าที่สอนยังมีปัญหา เพราะเด็กที่นี้ไม่ใช่พิการตาบอดเพียงอย่างเดียว มีเรื่องของอาการพิการซ้ำซ้อนเข้ามาด้วย มันก็จำเป็นจะต้องมีคนมาดูแลเฉพาะทางตรงนี้มากหน่อย” ผู้สอนเก่า

“มันก็มีในบางเรื่องนะสำหรับปัญหาเกี่ยวกับการสอนไม่ตรงกับความถนัด” ผู้สอนเก่า
 “ตรงสายมาเลยไม่ค่อยมี” ผู้สอนใหม่

“ครูบางคนจบพละมาต้องมาดูแลเด็กอนุบาลอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ผู้สอนไม่เหมาะสมกับ
 วิชาเรียน เช่น พละศึกษาเพราะมันเกินวัยไป ไม่เหมาะสมกับวิชานั้นๆ ครูต้องวิ่งทั้งวันอย่างนี้ไม่
 ไหว” ผู้สอนเก่า

สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาเพิ่มเติมแต่ยังไม่ทั่วถึง และไม่
 เปิดโอกาสให้ผู้สอนที่มีประสบการณ์มานานได้ทำหน้าที่บริหารงานในสถานศึกษา จากคำกล่าว
 ดังนี้

“มีการส่งบุคลากรไปอบรมภายนอกเพื่อเสริมประสบการณ์บ้าง แต่ก็แค่เป็นแค่ในระดับ
 หัวหน้าไป นอกจากจะเป็นรูปแบบหมู่คณะถึงจะได้มีส่วนร่วม” ผู้สอนเก่า

“ครูที่มีประสบการณ์การสอนมานานน่าจะมีบทบาทในการบริหารจัดการมากกว่าเป็น
 แค่ผู้สอนธรรมดาๆ” ผู้สอนเก่า

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรผู้
 สอนมาเป็นเวลานาน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ครูลาออกไปหลายคนเลยนับตั้งแต่เทอมก่อน ไม่รู้เค้าไปไหนกัน” ผู้เรียนชาย

2.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาต้องรับผิดชอบผู้เรียนจำนวน
 มากทำให้ค่าใช้จ่ายต่อเดือนสูง แต่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบางส่วนเท่านั้น
 จากคำสัมภาษณ์ดังนี้

“เด็กที่มาอยู่ที่นี้ทุกอย่างเรียนฟรี ค่าใช้จ่ายต่อเดือนจะสูง อย่างค่าใช้จ่าย ค่าอาหาร ค่า
 เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เบ็ดเสร็จสำหรับเด็ก 261 คนเป็นเงินเดือนละล้านกว่าบาท แต่เราได้จาก
 กระทรวงศึกษาธิการเดือนละ 3 แสน 5 หมื่นบาท เป็นเงินส่วนหนึ่ง นอกนั้นก็เงินที่ได้จากการ
 บริจาค”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การบริหารจัดการด้านงบประมาณยังม
 ความล่าช้า ไม่คล่องตัว ซึ่งทางภาครัฐให้ความช่วยเหลือน้อยมาก ส่วนใหญ่มาจากการบริจาคของ
 ประชาชน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบประมาณถ้าจะพูดโดยรวมแล้วก็ยังเป็นระบบราชการอยู่ คือยังช้าอยู่มาก คือถ้าคนนี้
 ต้องการใช้งบอะไรนี้ต้องเขียนเป็นขั้นเป็นตอนทีละช้ามาก ถ้าหากว่าฉุกเฉินก็คงจะไม่ทันท่วงที
 เขียนไปแล้วก็ต้องรอพิจารณา จากนั้นก็ต้องรองบต่อไปอีก” ผู้สอนใหม่

“ทางรัฐบาลไม่ได้ช่วยอะไรมากนักสำหรับเรื่องนี้” ผู้สอนตาบอด

“จบโดยตรงจากรัฐจะลงไปเรื่องเสื้อผ้า อาหาร แต่ดูแลก็ไม่เท่าเทียมเท่าไรเพราะเด็กไปกลับจะไม่ได้รับเหมือนกับเด็กที่อยู่ประจำ รู้สึกรู้สึกว่าการเลือกปฏิบัติดูแล้วไม่เป็นกลาง” ผู้สอนเก่า

“และต้องการคนบริจาคอยู่เรื่อยๆ” ผู้สอนตาบอด

ส่วนที่ 3 การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. สภาพการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า มีการจัดการด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นสัดส่วน คือส่วนของที่พักผู้เรียน และส่วนสำหรับการเรียนการสอน มีการจัดห้องปฏิบัติการสำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีการให้บริการอุปกรณ์อำนวยความสะดวกพื้นฐาน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน โดยมีการกล่าวถึงดังนี้

“อาคารสถานที่โดยรวมเราจัดทำเพื่อให้มันตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลและสถานที่ ก็เลยสร้างหอพักใหญ่ที่อยู่ด้านใน จัดให้เป็นระบบ ชั้น 3 เป็นหอนอน ชั้น 2 เป็นที่เรียน และเป็นห้องต่างๆ สำหรับกิจกรรมการเรียน ชั้นบนสุดเป็นที่ตากผ้า ซึ่งก็โอเคมีความสอดคล้องกัน”

มีการสร้างสถานที่สำหรับฝึกทักษะวิชาชีพด้านการนวดแผนไทย

“เราก็เลยสร้างสถานที่สำหรับฝึกการนวด เมื่อเรียนชั้นปีที่ 1 จบแล้ว เค้าจะได้มีที่สำหรับฝึกนวดในปีที่ 2 แล้วเราก็เปิดฝึกสอนการนวดในปีที่ 2 ให้แก่คนที่จบปี 1 มา”

ส่วนการให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องสมุดดิจิทัลนั้นอยู่สถานะที่พร้อมสำหรับผู้เรียน

“ห้องสมุด ห้องคอมฯ อะไรต่างๆ เราก็ค่อยๆ ปรับแต่งทีละเล็กละน้อย อุปกรณ์ก็มาเสริมทักษะ ดังนั้นเราจึงมี 2 ห้อง และอุปกรณ์การศึกษาก็ค่อนข้างใช้การได้ดี”

ในส่วนของห้องสมุดดิจิทัลก็มีการจัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ตนเองสนใจ

“ห้องสมุดดิจิทัลที่อยู่ข้างๆ นั้นก็มีเครื่องเล่นอะไรต่างๆ เวล่านักศึกษาต้องการข้อมูลอะไรต่างๆ ก็จะเข้าไปฟัง โดยการยืมแผ่นแล้วเข้าไปฟังที่นั่นได้ เป็นห้องดีดแอร์”

และเป็นห้องสำหรับผลิตสื่อหนังสือแถบเสียงในรูปแบบแผ่นซีดีอีกด้วย

“โดยเราใช้ห้องนี้เพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วย ในการอัดเสียง”

ในส่วน of เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นก็มีการจัดให้ผู้เรียนได้ยืมเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดหาจากภายนอก ดังคำกล่าว

“ไม่เท่าไรจะให้ยืมเรียนในปีที่ 1 แล้วเก็บคืนไว้ใช้ในรุ่นต่อไป”

“อุปกรณ์พวกนี้เราก็พยายามที่จะจัดหาจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ เราจะมิงบประมาณส่วนหนึ่งที่จะช่วยตรงนี้”

ในด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษานั้นถือว่าอยู่สภาพแวดล้อมที่ดี สำหรับห้องน้ำห้องส้วม และเรือนนอนก็มีการจัดให้อย่างสะดวกและเพียงพอ

“โดยรวมแล้วที่นี้จะมีสภาพแวดล้อมที่ดีมาก ซึ่งนักศึกษาทุกคนก็พอใจ เพราะว่าค่อนข้างที่จะเหมือนชนบท”

“ที่นี้ค่อนข้างสะดวกสบายมากเพราะที่นี้มีเพียงพอสำหรับนักศึกษารุ่นละไม่เกิน 40 คน และที่นี้ทุกๆ คนก็จะมีหน้าที่ช่วยกันรักษาความสะอาด แต่ก่อนนี้ใช้เสื้อสำหรับนอนแต่ตอนนี้เปลี่ยนมาเป็นใช้เบาะสำหรับนอน ฉะนั้นที่นี้ค่อนข้างที่จะเอื้ออำนวยต่อผู้เรียนที่เป็นคนพิการพอสมควร”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การจัดการด้านสถานที่ถือว่าอยู่ในระดับดี มีความสะดวกเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งเป็นคนพิการทางการมองเห็น ส่วนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมมีความเพียงพอและเหมาะสมดี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ที่มีอยู่ก็ดีแล้ว” ผู้สอนหญิง

“ห้องเรียนที่เป็นชั้นๆ ก็ดี เพราะจะได้ไม่กระจายกันไปมาก คือชั้นเดียวก็มีห้องเรียนหลากหลายรูปแบบ ไม่ต้องเดินทางไปตึกอื่นๆ ซึ่งถ้ากระจายกันไปมากๆ ก็จะไม่สะดวกสำหรับคนตาบอด” ผู้สอนชาย

“เครื่องมืออุปกรณ์มีเตรียมไว้ให้แล้ว ก็เพียงพอดี” ผู้สอนตาบอด

“เครื่องคอมพิวเตอร์คิดว่าความเพียงพอน่าจะพอดีสำหรับจำนวนผู้เรียนที่มีอยู่ เพราะที่นี้ใช้วิธีการเวียนกันเรียนทีละกลุ่มย่อย 3-4 คน” ผู้สอนชาย

“ก็เพียงพอดีสำหรับไม่เท่า” ผู้สอนตาบอด

“รวมๆ ก็สะอาดร่มรื่นดีอยู่แล้ว” ผู้สอนหญิง

“มีความเพียงพอดีแล้ว แต่เรื่องความสะดวกคงไม่ค่อยดีเท่าไร เพราะความที่เป็นคนตาบอด แต่ทุกคนก็ช่วยกันทำ” ผู้สอนตาบอด

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า การจัดการด้านอาคาร สถานที่ ห้องปฏิบัติการ ต่างๆ โรงอาหาร ห้องน้ำห้องส้วม ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น และสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“รู้สึกดีมาก สะดวกสบายดี” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“ทางเดินภายนอกสถานศึกษาก็มีความสะดวกดีเพราะมีทางเดินเฉพาะสำหรับคนตาบอด” ผู้เรียนอายุ 23 ปี

“อาคารสถานที่เหมาะสม” ผู้เรียนอายุ 29 ปี

“ห้องเรียนไม่กว้างไม่แคบเกินไป จัดได้ว่าเป็นมาตรฐานที่ดี เพราะผู้เรียนมีน้อย” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“ห้องคอมพิวเตอร์ก็มีเพียงพอ เพราะจะเวียนกันเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 3-4 คน ซึ่งจะสะดวกกว่ากลุ่มใหญ่” ผู้เรียนอายุ 33 ปี

“ห้องสมุดจะใช้บริการที่ห้องสมุดคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดที่อยู่ติดกันกับสถานศึกษา มีความสะดวกดี” ผู้เรียนอายุ 25 ปี

“โรงอาหารก็ใช้ได้ถ้าทานไม่เลิอกก็โอเค มีให้ทาน 3 เวลา” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“ห้องน้ำสะอาดสะดวกดี มีเพียงพอทุกอาคารทุกชั้น มีการจัดเวรกันทำความสะอาด” ผู้เรียนอายุ 29 ปี

“ไม่เท่ากันจะมีทุกคน ส่วนแว่นตาไม่มีความจำเป็นต้องใช้” ผู้เรียนอายุ 40 ปี

“บรรยากาศร่มรื่นดี” ผู้เรียนอายุ 25 ปี

1.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า การจัดการด้านหลักสูตรนั้นจะมองที่ความต้องการของตลาดแรงงานและศักยภาพของคนพิการทางการมองเห็นก่อน แล้วเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการปฏิบัติจนกลายเป็นวิชาเรียน โดยใช้ตำราเรียนอักษรเบรลล์เป็นหลักและใช้สื่ออื่นๆ เสริม มีเนื้อหาวิชาและกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อเพิ่มศักยภาพในตัวบุคคล ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราเริ่มต้นจากการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานว่า คนตาบอดสามารถทำอะไรได้บ้าง โดยเริ่มจากมองไปที่วิชาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดก่อน แล้วก็ค่อยๆ คัดออกให้เหลือวิชาที่สามารถจะเพิ่มศักยภาพ สมรรถภาพแก่เค้า”

“วิชาชีพหลักของเราคือวิชาชีพการนวด ซึ่งต้องใช้เวลาเรียน 2 ปี ปีที่ 1 เรียนพื้นฐานและการแก้ปัญหาต่างๆ ส่วนปีที่ 2 จะเป็นการสร้างความชำนาญการในวิชาชีพนั้นจนเกิดความมั่นใจ”

“วิชาการของที่นี่เกิดจากการค่อยๆ เก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการปฏิบัติ การลองผิดลองถูกก่อน จนกระทั่งกลายเป็นวิชาที่สามารถพัฒนาความเป็นองค์กรของมนุษย์ ตั้งแต่ด้านสติ ปัญญา ด้านจิตใจ และศีลธรรม แล้วก็ด้านฝีมือ”

สำหรับการเรียนรู้ที่นั่นถือว่ามีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

“ตำราเรียนอักษรเบรลล์มีเพียงพอ เพราะที่นี้เราผลิตเองด้วย แล้วก็ยังมีห้องสมุดคอลฟิลด์ ที่อยู่ใกล้ๆ นี่ทำหน้าที่ในการผลิตสื่อให้กับเราด้วย เรามีเพียงพอในทุกรายวิชา หรือถ้าหากว่าต้องการเพิ่มเติมเราก็สามารถผลิตเองได้”

ส่วนสื่ออื่นๆ ก็มีการจัดให้ตามความต้องการของผู้เรียน

“สื่อพวกวิทยุโทรทัศน์เราเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตัวได้ เช่น ชาวค์ทีวีอะไรต่างๆ ซึ่งราคาไม่แพง ในปี 1 เราอาจจะจัดหาให้ แต่พอปีที่ 2 นักศึกษามีรายได้จากการนวดแล้วก็สามารถจัดหาเองได้”

ด้านเนื้อหาวิชาจะมีความหลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน

“หมวดวิชาการบ้านการเรือน สุขศึกษาจะรวมอยู่ในการฝึกไม้เท้า รวมถึงการวางตัวในสังคม มีวิชาพลานามัยเข้าไปเสริม และมีวิชาจริยธรรมเข้ามาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความสะอาดของร่างกาย หน้า ผม เล็บอะไรต่างๆ และมีการจัดสัมมนาการเสริมสร้างบุคลิกภาพ โดยการเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้ เพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียน”

และกิจกรรมเสริมการเรียนที่นั่นจะมีความหลากหลายมาก

“กิจกรรมถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่นี้ เพราะผู้เรียนจะได้ออกไปฝึกทักษะในสังคมภายนอก”

“การร่วมงานต่างๆ ทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม การท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ เราทำกันเต็มที่อยู่แล้ว”

“ตลอดจนการเข้าค่ายนอกสถานที่ เช่น การไปทะเล มีกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้างความสามัคคี เป็นหมู่คณะ ทุกคนมีส่วนร่วม”

“การแข่งขันกีฬาภายใน ภายนอกประเทศก็มีการส่งเสริม ซึ่งที่นี่มีศิษย์เก่าที่เป็นนักกีฬาระดับชาติมากกว่า 10 คน”

“เรากำลังจะสร้างโรงยิมฯ สำหรับการเล่นกีฬาในเวลาอันใกล้ เพราะเราสนับสนุนการเล่นกีฬา”

“ส่วนกิจกรรมอื่นๆ เช่น แข่งขันทักษะก็จะมีสม่ำเสมอ เช่น แข่งไม้เท้า อักษรเบรลล์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เปิดตัวกับสังคมภายนอก”

“รวมถึงกิจกรรมในวันสำคัญและประเพณีต่างๆ มีการทำบุญเพื่อการกุศล เช่น การบริจาคเลือด”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การจัดการด้านหลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวคือมีการมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่จะต้องมีการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมก่อน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“จัดได้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาตามกฎหมาย” ผู้สอนตาบอด

“หลักสูตรก็เป็นไปตาม พรบ.การศึกษา 2542 แต่ก็ต้องเอามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพราะจะมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียน เช่น ไม่ถนัดกับการเรียนสายวิทย์ ก็ต้องมาเรียนสายอาชีพสายศิลป์แทน” ผู้สอนหญิง

“ตัวหลักสูตรเองถ้าเราเอามาจากรัฐบาลมาจัดสอนเลยมันจะยาก เพราะไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของคนตาบอด เพราะบางคนเรียนรู้ช้า เรียนรู้เร็วไม่เท่ากัน” ผู้สอนหญิง

“การเรียนบางวิชาจะต้องมีการจุดประกายความคิดก่อน เช่น คอมพิวเตอร์จะสอนตรงๆ เลยไม่ได้จะต้องมีการประยุกต์วิธีการเพื่อให้เค้าเข้าใจ พอเค้าเริ่มเข้าใจแล้วก็จะนำไปต่อยอดกันเอง เพราะแต่ละบุคคลพื้นฐานไม่เท่ากัน” ผู้สอนชาย

“ผู้เรียนแต่ละรุ่นจะมี 40 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้วิธีการเรียนแบบเวียนกลุ่มใน 1 วัน คือกลุ่มที่ 1 เรียนอักษรเบรลล์ กลุ่มที่ 2 เรียนนวดแผนไทย กลุ่มที่ 3 เรียนวิชาเกษตร และกลุ่มที่ 4 เรียนวิชาการทอเสื้อ นั่นคือการเรียนวิชาชีพ แต่พอมาเป็นการเรียนวิชาการด้านต่างๆ ก็จะแยกกลุ่มย่อยออกมาเป็นกลุ่มละ 3 คนต่ออาจารย์ 1 คนและ 1 วิชา เช่น กลุ่มแรกเรียนภาษาไทย กลุ่มที่ 2 เรียนคอมพิวเตอร์ และกลุ่มที่ 3 เรียนภูมิศาสตร์ ซึ่งการแบ่งกลุ่มจะดูจากความพร้อมที่จะศึกษาของแต่ละคนว่าเรียนรู้ได้มากน้อยเร็วช้ายังไง เราจะดูผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่ามีศักยภาพแค่ไหนอย่างไรจริงๆ แล้วเราทำมาก่อนที่ พรบ.การศึกษา 2542 จะออกมาเสียอีก” ผู้สอนหญิง

ส่วนเนื้อหาวิชาจะเหมือนกับหลักสูตรปกติทั่วไป แต่จะมีการเสริมวิชาชีพเข้ามาด้วยจากคำบอกเล่า ดังนี้

“เราใช้หลักสูตรเดียวกันกับปกติ ส่วนการนวดก็จะเป็นวิชาชีพที่จะให้เค้าสามารถเลี้ยงตัวเองได้ วิชาสุขศึกษาจะมีการเล่นพละในตอนเย็นทุกวัน เช่น เล่นโกลบอล เล่นฟุตบอล ได้ออกกำลังกายร่วมกันวันละ 1 ชั่วโมง” ผู้สอนหญิง

“ส่วนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมก็จะมีกรอบรมโดยบาทหลวงทุกๆ วัน และในวันหยุดด้วย ซึ่งจะสอนเรื่องมารยาทและการเข้าสังคม”

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนมีการจัดสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“มีการจัดสม่ำเสมอตลอดปี เช่น ไปเที่ยวทะเล ไปเที่ยวสวนสนุกดิสนีย์เวิลด์ เข้าพรรษา พาไปวัด และไปบริจาคเลือดในวันสำคัญ” ผู้สอนชาย

“จัดส่งไปแข่งขันกีฬา และเข้าร่วมการแข่งขันทักษะหลายครั้ง” ผู้สอนตาบอด

“กิจกรรมจะมีเป็นประจำทุกเทศกาลและงานพิธีสำคัญๆ ของประเทศ เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา ลอยกระทง และในเดือนกุมภาพันธ์ก็จะมีไปทัศนศึกษาที่ทะเลหัวหิน มีกิจกรรมต่างๆ ลงทะเล เล่นฟุตบอล เล่นรอบกองไฟ ไปดูไปสัมผัสกับของจริง เพื่อเน้นประสบการณ์จริง ที่สำคัญได้ไปร่วมงานนิทรรศการเพื่อแสดงการวางแผนไทยด้วย” ผู้สอนหญิง

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนมีการจัดเหมือนกับการเรียนปกติทั่วไป มีการเพิ่มจุดเน้นการปฏิบัติจริงในด้านคุณธรรมจริยธรรม งานวิชาชีพ และสุขศึกษา ส่วนผู้เรียนจะเปิดรับสื่อตามความสนใจของตนเองในเวลาว่าง พร้อมกับได้รับการส่งเสริมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้รับคำบอกเล่าจากการสนทนา ดังนี้

“ที่นี่จะสอนหัดเขียนภาษาไทยก่อน แล้วก็เรียนทุกวิชาเหมือนหลักสูตรปกติ” ผู้เรียนอายุ 29 ปี

“ส่วนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมก็จะมีท่านบาทหลวงเข้ามาอบรมประจำวันเช้าและเย็น” ผู้เรียนอายุ 33 ปี

“งานเกษตรก็จะเริ่มจากเตรียมดิน พรุนดิน ปลูกจริงๆ รดน้ำ เห็นดอกผลจริงๆ เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกวินัย” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“ได้เล่นกีฬากันทุกคน ก่อนนี้อยู่กับบ้านคนตาบอดจะไม่ได้มีโอกาสทำอะไรเลย ทุกคนมีความสุขเพราะสมัครใจมา” ผู้เรียนอายุ 40 ปี

“สื่อวิทยุส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับเป็นของตนเอง เพราะจะมีเวลาส่วนตัวสำหรับรับฟังตามอัธยาศัยในตอนว่างๆ เย็นๆ” ผู้เรียนอายุ 25 ปี

“หนังสือเบรลล์จะได้รับการบริจาคมาพร้อมกับเจ้าหน้าที่มาสอนด้วย มีรุ่นพี่เอามาแจกด้วย” ผู้เรียนอายุ 33 ปี

“มีโอกาสได้ไปบริจาคเลือดที่สภากาชาดไทยเพื่อฝึกการให้แก่คนที่ด้อยโอกาสกว่าเราด้วย” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“การแข่งขันกีฬาก็สนับสนุนเต็มที่ มีผู้เรียนติดทีมชาติทุกปี ทั้งว่ายน้ำ โกลบอล วิ่งยูโด” ผู้เรียนอายุ 23 ปี

1.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า จำนวนของผู้สอนมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน โดยเน้นผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านนี้โดยตรงเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จำนวนผู้สอนมีเพียงพอกับผู้เรียน คือ ผู้เรียน 40 คน ผู้สอน 12 คน ผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน ติดตามผล ประเมินผล”

“ที่นี้เป็นการจัดการศึกษาพิเศษซึ่งบางอย่างก็ไม่จำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษา เช่น วิชาไม้เท้า ไม่จำเป็นต้องจบการศึกษามา หากแต่ต้องผ่านการอบรมการใช้อย่างถูกวิธีและเคยมีประสบการณ์ในการอยู่กับคนตาบอดมาก่อน ต่อมาก็จะต้องเป็นผู้ที่มีใจรักในการกุศล”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ผู้บริหารมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและผู้สอนเป็นอย่างดี ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทุกเช้าและก่อนนอนบาทหลวง (ผู้บริหาร) จะมาอบรมในเรื่องมารยาท คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม” ผู้สอนหญิง

“ผู้บริหารเข้าถึงทุกคนได้โดยตรง ลงมาสัมผัสด้วยตนเอง” ผู้สอนตาบอด

ด้านผู้สอนจะเน้นการประยุกต์เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ผู้สอนจะอาศัยประสบการณ์ในการสอนมานานประยุกต์เข้ากับวิชาเรียนโดยการบูรณาการหลายวิชาเข้าด้วยกัน เช่น เป็นทั้งครูแนะแนว จิตวิทยา คือถ้าจะให้เราหาผู้เชี่ยวชาญมาสอนก็คงจะได้ไม่ดีเท่าที่กับเราผู้มีประสบการณ์ผู้ได้สัมผัสมาตั้งแต่ต้นมาสอน เพราะเราไม่ได้เอาหลักทฤษฎีอะไรมาจากไหนเลยเราเอาจากประสบการณ์ที่ลองผิดลองถูกของเรามาใช้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน” ผู้สอนหญิง

“ผู้สอนส่วนใหญ่จะจบตามวุฒิมายู่แล้ว แต่ต้องแทรกประสบการณ์ที่ผ่านมาเข้าไปในวิชาเรียน” ผู้สอนชาย

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารและผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนเป็นอย่างดี ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“บาทหลวงท่านดูแลเทคแคร์ดีมากเลยครับ” ผู้เรียนอายุ 25 ปี

“เวลาไม่สบายคุณดูแลทุกอย่าง เจ็บป่วยไม่สบายท่านดูแลทุกอย่างทุกอย่างเป็นอย่างดี” ผู้เรียนอายุ 33 ปี

“กีฬาโกลบอลมีผู้สอนกีฬาเป็นโค้ชทีมชาติด้วย” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“ผู้สอนเพียงพอ เหมาะสม” ผู้เรียนอายุ 23 ปี

1.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า แหล่งที่มาของงบประมาณนั้นจะมาจากมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยฯ เป็นหลัก อีกส่วนหนึ่งได้มาจากการสนับสนุนของรัฐ และบางส่วนมาจากฝีมือแรงงานของคนพิการทางการมองเห็น ซึ่งการของบจะต้องทำเรื่องเสนอพร้อม กับรายละเอียดการใช้จ่ายต่อมูลนิธิฯ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“แหล่งที่มาของรายได้ มาจากทางมูลนิธิช่วยคนตาบอดฯ ซึ่งมูลนิธิฯ ได้งบประมาณจากการ บริจาคของประชาชนทั่วไป ส่วนการบริจาคที่มาจากหน่วยงานภาครัฐจะมีน้อยมากๆ ซึ่งจะเป็นงบ ที่ผ่านมาทางองค์กรแม่คือมูลนิธิฯ”

“ส่วนรายได้อื่นจะมาจากฝีมือแรงงานของคนตาบอด ซึ่งเงินส่วนนี้เราไม่ใช่แต่จะส่ง คืนมูลนิธิฯ เพื่อแปรกลับมาเป็นงบฯ ต่อไป”

“วิธีการของเราก็คือการทำเรื่องเสนอเข้าไปว่าจะมีการใช้งบประมาณในเรื่องไหน อย่างไร เท่าไหร่ ก็ทำส่งไปแล้วก็เบิกเงินงบประมาณออกมาใช้จ่ายตามความต้องการในด้านต่างๆ เช่น เสื้อผ้า อาหาร ไฟฟ้า ประปา ซึ่งแต่ละปีสามารถที่จะแจงดออกมาให้เห็นได้อย่างโปร่งใส ว่าใช้ ไปเท่าไร มีงบประมาณล่วงหน้า งบประมาณใช้จริง เพราะฉะนั้นระบบการบัญชีจะมีความชัดเจน มาก”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า งบประมาณหลักได้มาจากมูลนิธิฯ ดัน สังกัดเท่านั้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบประมาณส่วนใหญ่มาจากทางมูลนิธิฯ” ผู้สอนหญิง

“งบประมาณจากมูลนิธิฯ เป็นหลัก ซึ่งมาจากการหารายได้” ผู้สอนตาบอด

2. ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการในการจัดการ ศึกษาสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

2.1 การจัดการด้านสถานที่ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์มีสภาพเก่ามากจนใช้การไม่ได้ ส่วนสถานที่สำหรับการเล่นกีฬาก็มีจำกัดมาก และอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นมีราคาสูง รวมถึงปัญหามลพิษทางอากาศบริเวณรอบๆ สถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีคนบริจาคบ้าง เริ่มแรกก็บริจาคมา แต่เครื่องเค้านี่ส่วนใหญ่จะใช้งานไม่ได้เลย คล้ายๆ กับว่าโล่งทิ้งแล้วก็เอามาใส่ไว้ที่เราแทนที่จะเอาไปทิ้งกลับเอามาบริจาค มันดีกว่า มันสวยกว่า แต่ที่ไหนได้พอเราเอามาแล้วมันใช้การอะไรไม่ได้เลย”

“เนื่องจากตอนนี้สถานที่สำหรับการฝึกซ้อมกีฬามีข้อจำกัดมากๆ ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องมีสถานที่สำหรับฝึกซ้อม”

“บริเวณรอบๆ จะมีการเผาขยะ ซึ่งจะมีกลิ่นของเสีย สารเคมี น้ำยา จากโรงพยาบาล กรมชลประทานซึ่งจะแอบมาเผาอยู่ใกล้ๆ สถานที่ของเรา ซึ่งลมจะพัดเข้ามา”

“ส่วนพวกเสียงจะมีไม่มาก จะมีบ้างก็เกิดจากงานก่อสร้างบริเวณด้านหน้าศูนย์ฯ ในระยะนี้คงจะมีปัญหาทางด้านเสียงบ้าง”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ยังไม่มีสถานที่สำหรับการเล่นกีฬาที่เป็นกิจลักษณะ และอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ไม่มีความทันสมัยพร้อมใช้งาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“อยากได้โรงยิมสำหรับเล่นกิจกรรมกีฬาต่างๆ เช่น โกลบอล หรือสรวายน้ำเราก็อยากได้สำหรับผู้เรียน” ผู้สอนหญิง

“ตอนนี้มีโรงยิมชั่วคราวอยู่ ไม่ค่อยเป็นกิจจะลักษณะสักเท่าไร” ผู้สอนดาบอด

“อยากให้ปรับปรุงเครื่องที่มีอยู่ให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งาน เพราะมีบางเครื่องที่ใช้งานไม่ได้” ผู้สอนดาบอด

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมักประสบปัญหามลพิษทางอากาศเป็นประจำจากบริเวณโดยรอบสถานศึกษา ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“อากาศตอนเช้าไม่ค่อยจะดีคือจะมีกลิ่นเหม็นจากการเผาขยะหรือสารเคมีอะไรพวกนี้ อยากให้แก้ไข” ผู้เรียนอายุ 23 ปี

2.2 การจัดการด้านหลักสูตร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษายังขาดสถานที่สำหรับการฝึกซ้อมกีฬาทั่วไป และสถานที่ประกอบการเรียนในวิชาสุขศึกษา พลศึกษา ดังคำกล่าวต่อไปนี้

สนามฝึกซ้อม โกลบอลที่เป็นมาตรฐานเราไม่มี สนามอื่นๆ ที่จำเป็นในการฝึกซ้อมเราไม่มี ที่สำหรับออกกำลังกายเราไม่มี ดังนั้นเรากำลังวางโครงการโดยการหาทุนจากต่างประเทศมาช่วยสร้างให้ ก็คงต้องใช้เวลาสักหนึ่ง”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า การผลิตสื่อการเรียนการสอนเองภายในสถานศึกษาจะมีต้นทุนสูง ส่วนอุปกรณ์ประกอบการเรียนด้วยคุณภาพและมีความขาดแคลน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตำราเรียนอักษรเบรลล์มีราคาแพงมากเพราะราคากระดาษสูงขึ้นเรื่อยๆ จนต้องแก้ปัญหากันโดยนำกระดาษแข็งมาใช้แทนในบางครั้ง ตัวอักษรที่นูนขึ้นมานั้นพอใช้ไปนานๆ จะยุบลงมาจนผู้เรียนคนอื่นใช้งานต่อไปไม่ได้ ต้องผลิตใหม่เสียค่าใช้จ่ายใหม่อีก เราอยากได้วัสดุที่เป็นพวกกระดาษแข็งๆ หรือพลาสติก มากกว่าเพราะจะคงทนถาวรดีกว่ากระดาษเบรลล์ธรรมดา” ผู้สอนหญิง

“เรามีเครื่องที่สามารถพิมพ์บนแผ่นโลหะที่คงทนได้แต่ก็มีข้อจำกัดคือทำจำนวนมากไม่ได้ และไม่สามารถผลิตหนังสือเรียนจำนวนมากๆ ในเวลาอันสั้นได้” ผู้สอนตาบอด

“ส่วนใหญ่เราจะผลิตเองเฉพาะหนังสือเรียน กศน. ตอนนี้ก็มีกำลังทำได้เท่านี้ แต่ถ้ามีเพิ่มมากกว่านี้ก็จะดีไม่น้อย” ผู้สอนชาย

“สเลทที่ใช้เขียนมีราคาแพง ที่ผลิตภายในประเทศจะมีปัญหามากเวลาใช้เขียน เพราะลื่นคมมันไม่ตรงกันทำให้เกิดความไม่สะดวก และจำนวนที่มีนั้นไม่เพียงพอกับผู้เรียน รัฐบาลผลิตมาให้จำนวนหนึ่งแต่ใช้การไม่ได้เพราะร่องตัวอักษรเหลื่อมไม่ตรงกันทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเขียนตัวอักษรได้ตามปกติ” ผู้สอนหญิง

“เครื่องเล่นซีดีสำหรับเล่นหนังสือแถบเสียงนั้นมีไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนเพราะที่มีอยู่ได้มาจากการศึกษาออกโรงเรียนบริจาครมา ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความล่าช้ากรณีที่ต้องการใช้อุปกรณ์ชนิดนี้ประกอบ” ผู้สอนชาย

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนวิชาอักษรเบรลล์มีราคาแพง ส่วนที่มีอยู่มีปริมาณน้อยและด้อยคุณภาพ และมีความต้องการสื่ออื่นๆ ด้วย ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“สเลทสำหรับฝึกเขียนอักษรเบรลล์จะมีราคาแพงมากเพราะนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนของที่ผลิตในประเทศจะใช้งานไม่ได้” ผู้เรียนอายุ 19 ปี

“มีปัญหาวเวลาเขียนตัวอักษรจะไม่ตรงกับที่ต้องการจะเขียน” ผู้เรียนอายุ 33 ปี

“ถ้ามีซีดีวอล์กแมนสำหรับนำติดตัวไปไหนมาไหนได้ทุกคนคงจะดีเพราะว่าบางคนไม่ถนัดการใช้อักษรเบรลล์ ก็ควรจะได้นำฟังหนังสือแถบเสียงที่เป็นแผ่นซีดีตามวิชาที่ตนสนใจนอกเวลาเรียน” ผู้เรียนอายุ 23 ปี

2.3 การจัดการด้านบุคลากร จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษามีความต้องการบุคลากรที่มีประสบการณ์ตรงจากงานอาชีพ เพราะจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีความสุขในการเรียน จากคำกล่าว ดังนี้

“บางวิชา เช่น การเกษตร เราเคยใช้ผู้ที่จบการศึกษามาทางนี้โดยตรงแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าผู้สอนรู้แค่ในหนังสือแต่ไม่สามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมได้ แต่พอเราใช้ผู้สอนที่มีประสบการณ์จากการทำการเกษตรโดยตรงมาสอน กลับทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีความสุขกับการเรียนได้ พร้อมกับมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นผลผลิตที่น่าภาคภูมิใจ”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ยังไม่มีผู้สอนที่จบด้านการศึกษาพิเศษเข้ามาทำการสอน ในคำกล่าว ดังนี้

“ครูผู้สอนที่จบมาทางด้านการศึกษาพิเศษยังไม่มี แต่เราอาศัยการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานด้านนี้เอา” ผู้สอนหญิง

3) จากการสนทนากลุ่มผู้เรียน พบว่า ต้องการครูภาษาต่างประเทศที่จบมาตรงสายเข้ามาให้ความรู้ด้านนี้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตให้มากขึ้น จากคำบอกเล่า ดังนี้

“ถ้ามีครูด้านภาษาต่างประเทศมาสอนตรงๆ ก็คงจะดี เพราะบางคนก็อยากจะเรียนภาษาอื่นๆ ด้วย เพราะมันจะได้มีกิจกรรมให้ทำมากขึ้น เพราะเราตั้งใจและสมัครใจเข้ามาศึกษาเราก็อยากจะได้อันนั้นอันนี้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ ทุกคนมีโอกาสเข้ามาครั้งนี้ครั้งเดียวก็อยากจะได้อะไรกลับไปเยอะๆ” ผู้เรียนอายุ 25 ปี

2.4 การจัดการด้านงบประมาณ จากการศึกษาได้ผลดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร พบว่า งบประมาณที่ได้รับมานั้นจะกระจายไปในหลายส่วนของสถานศึกษา ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เพียงพอต่อสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน เช่น ไม้เท้าที่ถือเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเดินทาง จากคำกล่าว ดังนี้

“งบประมาณตรงนี้น้อยนิด เพราะทางมูลนิธิฯ ก็มีบัตเจทหรือเงินทุนสนับสนุนตรงนี้น้อยมาก จนหลายครั้งเราพยายามติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เค้าเข้ามาร่วมบริจาค”

“ถ้าเป็นไม้เท้าพบนั่นจะมีราคาแพง 300 กว่าบาท แต่ไม้เท้ายัดได้ราคา 100 กว่าบาท ซึ่งถ้าคุณ 40 คนเข้าไปมันก็เป็นจำนวนเงินพอสมควร ฉะนั้นเราต้องหางค์กรต่างๆ ที่เค้าเอื้ออำนวยให้”

2) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้สอน พบว่า ภาครัฐให้การช่วยเหลือด้านงบประมาณน้อยมาก ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“รัฐบาลก็ช่วยแต่ส่วนน้อยมากเราก็เอาเข้าผ่านทางมูลนิธิฯ ให้จัดสรรลงมาให้อีกที ซึ่งถ้าจะพูดตามสภาพจริงแล้วถ้าเราจะจัดให้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีแล้วนั้นว่าไม่เพียงพอ” ผู้สอนหญิง

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ-นามสกุล**

นายอภิชาติ ทองน้อย

ประวัติการศึกษา

- นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์
(เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ.2546

- ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ.2549

E-mail address :

ashtonthailand@hotmail.com

DRAFT